

**Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií**

**Charakteristiky života a životních strategií skupiny cizinců
v Českém Krumlově – „Mýtus o věčném návratu“**

bakalářská práce

Markéta Slavková

vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Praha 2007

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a souhlasím s jejím eventuálním zveřejněním v tištěné nebo elektronické podobě.

V Praze dne 29. června 2007

.....
podpis

Ráda bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce PhDr. Daně Bittnerové, CSc. za odborné vedení práce, vstřícnost a především trpělivost. Rovněž děkuji Mgr. Martinu Heřmanskému za rady, bez kterých by se má práce neobešla, respondentům a dalším členům skupiny transnacionálů za příjemnou spolupráci a otevřenost a také všem ostatním, kteří mě podporovali v sepsání této bakalářské práce.

Struktura bakalářské práce:

- 1. ÚVOD:** Charakteristika problematiky
- 2. VÝZKUMNÁ OTÁZKA A CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**
- 3. METODY**
- 4. TEORETICKÁ VÝCHODISKA:** Zasazení problematiky do kontextu
- 5. VLASTNÍ ČÁST**
 - 5.1. Stručná historie a místní pohyb skupiny cizinců v Českém Krumlově
 - 5.2. Sociální struktura skupiny
 - 5.3. Hostel a cizinec, materiální a nemateriální struktura hostelu
 - 5.4. Hostelová subkultura vs. česká majorita
 - 5.5. Změny v průběhu roku
 - 5.6. Materiální zabezpečení – ekonomika členů hostelové subkultury
 - 5.7. Běžný den v životě člena skupiny, společné aktivity
 - 5.8. Děti přítomnosti
 - 5.9. Souvislosti mezi konzumací alkoholu a pobytem v Českém Krumlově
 - 5.10. Život v chaosu
 - 5.11. Ztraceni v postmoderně
- 6. ZÁVĚR:** Život jako nekonečné prázdniny? Český Krumlov jako bludný kruh.
- 7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**
- 8. PŘÍLOHY**
 - 8.1. Fotografie
 - 8.2. Grafy a tabulky
 - 8.3. Vzor interview
 - 8.4. Výroky – originální anglické přepisy výroků respondentů

1. ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá subkulturou národnostně heterogenní skupiny cizinců – *transnacionálů* v Českém Krumlově. Jedná se o osoby, které v Českém Krumlově pobývají dlouhodobě a které našly v prostoru české společnosti z důvodu jeho ekonomické atraktivity (malé životní náklady) žádoucí podmínky pro svůj životní styl. Skupina se začala formovat po roce 2000 a v limitované podobě v Českém Krumlově existuje dodnes. Členy skupiny jsou osoby z hlediska sociokulturního původu značně různorodé, rovněž se mezi nimi vyskytují poměrně velké věkové rozdíly. Tyto osoby vytvářejí specifickou skupinu charakteristickou pevnými přátelskými vztahy a výrazy solidarity k sobě navzájem. Členové skupiny jsou typičtí nízkou mírou integrace do české majority, namísto toho vytvářejí specifickou subkulturu s výrazně odlišným životním stylem.

Ve svém způsobu života členové této skupiny odmítli cílené začleňování do kariérních společenských a ekonomických struktur (jak výchozí kultury, tak majoritní české kultury). Naopak se rozhodli pro život ze dne na den a pro upřednostnění *zábavy* oproti *práci*. Doba práce je omezena na odjezd z Českého Krumlova do (z ekonomického hlediska) bohatých zemí světa, kde si lze za relativně krátkou dobu našetřit na několikanásobně delší pobyt v Českém Krumlově. Jelikož podobný životní styl neumožňuje výraznější šetření peněz, nutně se stává životem pro přítomný okamžik. Okamžik je upřednostňován na úkor projektování a naplňování plánované budoucnosti.

Z hlediska počtu členů se jedná o skupinu relativně nestálou, počet jejích členů se v čase mění vzhledem k netradičnímu způsobu obživy. Život ve skupině cizinců nabývá podoby jakéhosi nekonečného, individuálního koloběhu odjezdů a opětovných návratů. Doba mimo Český Krumlov je především dobou *práce*, tedy ekonomického zabezpečení sebe sama, a doba v Českém Krumlově je dobou *volna a zábavy*.

Tento specifický životní postoj je v bakalářské práci označen jako tzv. „*hostelová subkultura*“. Ta vzniká, jak již napovídá název samotný, především okolo hostelů a je tvořena

skupinou převážně mladých lidí nazývajících se *cestovatelé* či *batůžkáři* (*travellers*, *backpackers*). Základem *hostelové subkultury* jsou liberální normy globalizační americko-evropské společnosti s prvky celosvětových, lokálních variací, které jsou závislé na původu ostatních členů skupiny. *Hostelová subkultura* je charakteristická především svým odporem k *zodpovědnosti* (ať již v osobní nebo právní rovině) a „normativnímu“ stylu života (stálý pracovní poměr, stálé bydliště, stálý partner/ka), který nutně přináší stálost, jistotu a ve svém důsledku i rutinu.

Tato subkultura je rovněž zajímavá především svou strukturací *času práce* a *času volna a zábavy*, což ji značně odlišuje od majoritní společnosti. Členové skupiny se v době svého pobytu v Českém Krumlově snaží o setrvávání v *čase volna*, který je úzce spojený s *časem zábavy*, *vytržením z rutiny* a *konzumací alkoholu*. V podstatě se jedná o snahu nastolit permanentní veselí. Toto období trvá u jednotlivých osob různě, v řádech několika měsíců a pojí se k finanční situaci jedince.

Cílem práce je analýza životního stylu a z něj generované subkultury specifické skupiny českokrumlovských transnacionálů. Práce se dále věnuje popisu skupiny a interakcí uvnitř ve skupině i navenek. Stěžejním bodem bakalářské práce je ukázat jak skupina vzniká a funguje skrze v ní sdílené názory ohledně životního stylu. Klíčovým momentem pro pobyt v Českém Krumlově je rovněž specifický způsob obživy, tedy ekonomické ukotvení v prostoru, přičemž důležitá je právě výše zmíněná strukturace času. Bakalářská práce se snaží objasnit zvýšenou míru konzumace alkoholu v rámci koncepce *času profánního* a *času posvátného*. Nakonec práce klade životní strategii cizinců a *transnacionalitu* samotnou do kontextu postmoderny. Bakalářská práce je etnografií i analýzou zároveň. Nejde v ní pouze o popis určitých jevů, ale rovněž o jejich pochopení a následné vysvětlení skrze již existující teorie v kulturní antropologii.

2. VÝZKUMNÁ OTÁZKA

Jaké jsou životní strategie specifické skupiny cizinců a jak vypadá jejich každodenní pobyt v Českém Krumlově?

Cíle a dílčí podotázky bakalářské práce:1) Bakalářská práce se snaží charakterizovat *transnacionální* skupinu v Českém Krumlově. 2) Rovněž v ní jde o zachycení interakcí vně a uvnitř skupiny, 3) popsání „sociální sítě“ uvnitř skupiny 4) a ukázání svébytné strukturace času. 5) V práci je také nastíněna korelace mezi pobytem v Českém Krumlově a konzumací alkoholu, 6) aspekty *posvátna* a *chaosu* pobytu v Českém Krumlově 7) a na závěr zasazuje životní strategie skupiny cizinců do kontextu postmoderny.

3. METODY

Popis výzkumného vzorku, prostředí výzkumu

Práce se zabývá skupinou tzv. *transnacionálů*, kteří žijí delší dobu v Českém Krumlově nebo jeho nejbližším okolí a je pro ně charakteristické, že odjíždějí a po nějaké době se vracejí zpět. Skupina transnacionálů tedy není stabilní. Většina členů skupiny přišla do Českého Krumlova jako tzv. *bařůžkáři*. Popisovaná skupina je poměrně malá, počet jejích členů se pohybuje od cca 5 osob do 15 osob. Závisí to na ročním období a svou roli hraje i náhoda. Z těchto důvodů nelze skupinu přesně definovat, získaná data se vždy váží na přítomnost a rychle se mění. Lze ovšem konstatovat, že skupinu z většiny tvoření muži, převažuje vysokoškolské vzdělání a průměrný věk se pohybuje kolem 31 let. Skupinu lze rozčlenit dále na jádro, podskupinu kolem hostelu A a dvě podskupiny kolem hostelu B. Rozčlenění na podskupiny kolem hostelu A a B je vázáno spíše k preferencím ohledně bydlení a užších přátelských vazeb. Za jádro skupiny jsou považováni ti *transnacionálové*, kteří se v Českém Krumlově pohybují nejdéle a jejich životní styl lze označit za typický pro danou skupinu. Jádro skupiny je z hlediska národnostního zastoupení velmi různorodé, přičemž převažují lidé z anglicky mluvících zemí. Konkrétně se jedná o národnost americkou, australskou, brazilskou, britskou, filipínskou, irskou, jihoafrickou, kanadskou, maďarskou, norskou, polskou a švédskou (bližší popis skupiny viz kapitola 5.2. Sociální struktura skupiny).

Vzhledem k velikosti skupiny byla struktura vzorku výzkumu poměrně jednoznačně daná. Především šlo o snahu pokrýt všechny aktéry v době výzkumu. V jistých ohledech však bylo pokrytí všech aktérů problematické, jelikož se nepodařilo sebrat veškeré typy dat od všech osob vzhledem k jejich velkému rozptýlení v časoprostoru. Tento problém byl vyřešen pokrytím všech členů skupiny (v době výzkumu), alespoň jedním zdrojem dat, přičemž u

jedné třetiny celkového počtu členů skupiny v různých obdobích jsou hlavním zdrojem dat *interview* a *zúčastněná pozorování*. Pro *interview* jsem vybrala právě tu třetinu aktérů, jež tvoří jádro skupiny transnacionálů a jelikož právě tito lidé jsou typickými představiteli skupiny, tomuto druhu dat jsem v práci připsala největší význam. Celkem se jedná o deset osob, z toho osmi mužů a dvou žen (viz oddíl Tabulka respondentů). Ve dvou případech jsem musela uchýlit k použití dotazníků s otevřenými otázkami, jelikož dané dvě osoby nebyly v době průběhu *interview* přítomny. Vzhledem k tomu, že se jednalo o členy jádra skupina, rozhodla jsem se využít této varianty (viz oddíl Metody sběru dat).

Pro výzkum je zásadní předchozí znalost zkoumané skupiny z pozice kamarádky (asi čtyři roky), přičemž samotný výzkum trval přibližně dva roky. Je tedy založen na principech *dlouhodobého terénního výzkumu*. Pro získání vzorku již proto nebylo třeba tzv. *gate-keepera*, většina respondentů patřila ke známým. Za účelem bližšího seznámení se s ostatními respondenty jsem využila *metodu sněhové koule*¹ (jednalo se o bližší seznámení s lidmi, které jsem znala „od vidění“, spíše než o nalezení nových informátorů). Proto se lze domnívat, že data nebyla ovlivněná pozdější rolí výzkumníka. Ve skupině jsem nepůsobila jako osoba zvenčí, naopak jsem byla člověkem, který se skupinou přirozeně čas tráví.

Většina *zúčastněného pozorování* a *interview* se odehrála v době školního roku o víkendech a v době prázdnin pak i ve všední dny. Z hlediska místa se *interview* a *zúčastněné pozorování* uskutečňovalo často v „domácím“ prostředí členů skupiny – v tomto případě se však běžně nejednalo o soukromý byt či dům, ale převážně *hostel*. Ostatní *pozorování* jsem uskutečnila v prostorách barů nebo kaváren. Lze říci, že většina aktivit se soustředila do okruhu dvou větších *hostelů* v Českém Krumlově a především pak do prostor *hostelových barů*. Další aktivity se odehrávaly ve městě Český Krumlov, zřídka v Praze nebo v jiných evropských, ale i světových městech (u těchto dvou posledních případů se však jedná o aktivity minimální a omezené pouze na několik jedinců, jejich popis je součástí konkrétních *interview*). Práce byla zaměřena především na charakter pobytu v Českém Krumlově, přesto se později ukázalo, že jistou roli hrály také informace o aktivitách mimo tento prostor.

¹ Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha, Portál 2005, str. 154.

Tabulka respondentů

Respondent/ka	pohlaví	věk	národnost	mateřský jazyk	vzdělání	náboženství	vzdělání otce a matky
A. A. (interview)	Ž	34	švédská	švédština	VŠ	bez vyznání	VŠ, VŠ
A. S. (interview)	M	28	brazilská	portugalština	VŠ	bez vyznání	VŠ, VŠ
D. F. (interview)	M	37	norská	norština	SŠ	bez vyznání	vyučení, ZŠ
D. S. (interview)	Ž	27	irská	angličtina	VŠ	bez vyznání	SŠ, vyšší odborná škola
K. D. (interview)	M	27	irská	angličtina	student VŠ	nepraktikující katolík	VŠ, SŠ
L. P. (interview)	M	22	australská	angličtina	SŠ	bez vyznání	neuvedl
M. S. (interview)	M	32	australská	angličtina	VŠ	bez vyznání	SŠ, SŠ
N. S. (dotazník)	M	40	britská	angličtina	VŠ	nepraktikující katolík	SŠ, ZŠ
O. Z. (interview)	M	31	brazilská	portugalština	VŠ	bez vyznání	VŠ, VŠ
T. S. (dotazník)	M	36	australská	angličtina	VŠ	bez vyznání	SŠ, SŠ

Metodologické přístupy

Základem bakalářské práce se stalo využití *kvalitativního výzkumu*, jelikož *kvantitativní výzkum* nemůže plně popsat ani vysvětlit strukturu zkoumané skupiny a jevy v ní probíhající. *Kvalitativní výzkum* považuji za bytostně spjatý s *etnografickým – antropologickým výzkumem* a v oblasti mezilidských vztahů a interakcí ho shledávám mnohem šetrnější a přesnější než výzkum *kvantitativní*.

Práci jsem založila na principech *etnografického výzkumu*². Jedním z cílů práce bylo podat *holistický* obraz zkoumané skupiny. V tomto ohledu hrála důležitou roli jak *emická*, tak

² Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005, str. 103–124.

i *etická* perspektiva. Práci jsem se snažila stavět především na *emické* perspektivě členů skupiny, na popisu jak oni sami vnímají svou identitu, sociální interakce s okolím atd. K hlubší interpretaci a porozumění dění ve skupině bylo však nezbytné použít perspektivy *etické*, bez které by jakýkoliv popis či interpretace nebyly možné. Terminologie bakalářské práce využívá převážně *etické* perspektivy, ale v textu se objevují i pojmy *emické* a také citace ztělesňující *emický* pohled jednotlivých aktérů.³

V práci využívám malé množství *kvantitativních dat*, která mají za úkol přiblížit sociální skladbu zkoumané skupiny a jsou určena výhradně k pasportizaci. Konkrétně se jedná o zastoupení počtů mužů a žen a věkovou strukturu jednotlivých aktérů – informátorů. Tato data nejčastěji zpracovávám pomocí aritmetického průměru a tvoří hlavní část práce. V práci jsou využity v tabulce respondentů a dále k bližší specifikaci skupiny u popisu vzorku a ve vlastním textu.

Rozsahem se práce pohybuje v rozměrech *mikroetnografie*, jelikož zkoumaná skupina se skládá pouze z malého množství členů (cca od 5 do 15 osob – počet členů skupiny se průběžně mění). Práce příkládá důraz na kontrolu vyhodnocování dat ve vztahu k interpretacím a na snahu o neovlivňování respondentů interpretacemi nebo přehlížení aspektů, které by interpretaci narušovaly.

Metody sběru dat

Klíčovou metodou sběru dat bakalářské práce bylo užití *terénního výzkumu*. Konkrétně se jednalo o *dlouhodobý výzkum*, který trval celkem dva roky. V rámci terénního výzkumu využívám dva typy metod sběru dat: *A) interview*, *B) zúčastněné pozorování*. Ve výzkumu jsem rovněž zohlednila *C) různé typy dokumentů*, se kterými jsem se při výzkumu setkala a které jsem podrobila analýze.⁴

A) Interview: Těžiště sběru dat bakalářské práce tvoří *polostrukturované rozhovory*.⁵ Při interview byly dodržované okruhy dotazování, přičemž ne nutně v pořadí vzoru interview. Záměrem bylo spíše navázat plynulý, co nejméně formální rozhovor a přirozeně reagovat na podněty nabídnuté respondentem. Nejprve jsem pokládala „*motivační otázku*“ a poté jsem

³ Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005, str. 118.

⁴ Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005, str. 161–162.

⁵ Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005, str. 164–177.

respondentovi poskytnula co největší prostor pro vyjádření, přičemž jsem zkoumala i čemu respondent přikládá největší důležitost (např. že o dílčím tématu hovoří nejdéle nebo se k němu opakovaně vrací).

Celkem vzniklo osm interview dlouhých cca jednu hodinu, osm respondentů bylo mužů a dvě respondenty ženy (vzor interview viz oddíl Přílohy). Jak jsem zmínila výše pro interview jsem vybrala jedince tvořící jádro skupiny, tudíž ty, kteří v Českém Krumlově pobývají nejdéle a nejvíce se angažují v dění skupiny. Za důležité rovněž považuji zastoupení jak žen, tak mužů.

Interview bylo přijímáno kladně, respondenti se jej nebáli a ani jim nevadilo, že jsou nahráváni. Někteří naopak měli radost, že se mohou k danému problému vyjádřit. Vzhledem k tomu, že interview probíhalo v domovském či respondentům dobře známém prostředí, usuzuji, že jejich nesoustředěnost byla minimální. Vzhledem k tomu, že jsem v době interview stále zastávala spíše roli kamarádky, předpokládám, že respondenti neměli tendence pozměňovat své výpovědi.

Je nutné zmínit, že v práci jsem ve dvou případech využila *dotazníky s otevřenými otázkami*⁶. Toto řešení však považuji za „nutné zlo“ a došlo k němu v případech, kdy informace nebylo možné opatřit pomocí interview vzhledem k nepřítomnosti dvou důležitých členů skupiny. Získaná data jsou vzhledem k jejich odlišnému charakteru spíše doplňková a nezakládají se na nich ústřední závěry výzkumu.

Všechna interview včetně dvou dotazníků s otevřenými otázkami byla provedena v anglickém jazyce. V práci používám své vlastní překlady původních textů, přičemž se snažím o zachování smyslu a co největší přesnost. Z těchto důvodů jsem pro překlady rozhodla užít hovorové češtiny (originály rovněž nebyly ve spisovné angličtině). Originální anglický přepis interview uvádím vždy v poznámce pod čarou v kontextu jeho českého překladu.

Vzor interview spolu se stručným popisem průběhu interview je k dispozici v oddílu Přílohy.

B) Zúčastněné pozorování: Tvoří cca polovinu dat získaných pro práci – je tedy jednou z nejdůležitějších metod sběru. Hlavní přednosti zúčastněného pozorování spočívají v tom, že umožňuje hloubkovou analýzu skupiny, její popis a vysvětlení dějů v ní probíhajících. Bez použití zúčastněného pozorování bych nemohla porozumět chování členů

⁶ Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005, str. 186.

skupiny a rovněž by mi unikli děje, které jsou špatně popsateľné či dokonce obtížně vyjádřitelné. Zúčastněné pozorování zároveň považuji za prospěšné pro porovnání s výpověďmi respondentů v interview (srovnání mezi výpověďí a pozorovaným chováním ukázalo, zda existuje nějaký rozpor).

Sběr dat zúčastněným pozorováním trval zhruba půl roku v týdenních intervalech v roce 2007. Většina zúčastněných pozorování se konala v prostorách baru B, kde se skupina transnacionálů pravidelně schází v sobotu večer. Další pozorování proběhla náhodně, při nečekaném setkání s osobami ze skupiny, např. ve vlaku nebo při procházce Českým Krumlovem. Pozorování jsem zaznamenala formou zápisků a nejpozději do jednoho dne přepisovala do podrobnější podoby. Největší význam jsem při pozorování přikládala skupině transnacionálů, zápis obsahoval detailní popis jejich chování. Dále jsem sledovala jazyk, jimž hovoří, a oblečení, které mají na sobě. Pozorování trvalo zhruba půl hodiny až hodinu, což bylo dané především tím, zda se změnil charakter dění, nebo ne.

V rámci zúčastněného pozorování jsem se nacházela v roli *účastníka jako pozorovatele*⁷.

C) *Různé typy dokumentů*: K tomu typu zdroje dat patří *deník* respondenta K. D. a *deník* respondentky A. A., který mi byl poskytnut k dispozici za účelem výzkumu. Dále pak *amatérský film* „Lost in Bohemia“, natočený členy skupiny v roce 2004 o sobě a o tom jak vnímají svůj styl života. Autory snímku jsou hlavně aktéři A. S. a L. P. I., přičemž se na jeho realizaci podíleli i jejich někteří čeští přátelé. „Lost in Bohemia“ měl u skupiny, ale i u českokrumlovské veřejnosti velký úspěch v roce 2004, kdy vznikl, byl veřejně promítán v místní internetové kavárně a posléze i v kině. Za vznikem snímku stojí touha tvořit a realizovat se a dále i reflexe sebe sama a vlastního života.

V práci jsem rovněž využila absolventský film katedry střihové skladby FAMU z roku 2005 „Baťůžkáři“ (Backpacker’s), jehož autorkou je Lenka Hojková a v němž figuruje jedna osoba ze skupiny transnacionálů. Jako okrajový zdroj informací posloužila i *osobní korespondence* a četná *fotodokumentace*. Dále v bakalářské práci využívám na internetu dostupné informace z hostelového prostředí, ve kterém se dané osoby vyskytují (domácí webové stránky hostelů a informace na nich uvedené).

Všechny tyto dokumenty jsou původně v anglickém jazyce (mimo webových stránek hostelu A a B). Pokud je cituji uvádím svůj vlastní překlad a anglický originál je vždy umístěn v poznámce pod čarou. Film „Lost in Bohemia“ a „Baťůžkáři“ sice české titulky obsahuje, ale

⁷ Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005, str. 191–192.

pro hlubší analýzu preferuji své vlastní překlady, u kterých se zaměřuji na co nejvěrnější překlad a plné zachování smyslu.

Metody analýzy a interpretace získaných dat

V práci jsem užila metod vyhodnocování *etnografického výzkumu*⁸, které jsou pro práci klíčové, jelikož práce spadá do oblasti etnografie – antropologie. Vzhledem k omezenému rozsahu práce v ní půjde především o *holistický pohled* a popis zkoumané skupiny a zachycení konfigurací, asociací, příčin a následků uvnitř případu, a ne o komparaci s ostatními podobnými jevy.

U sběr dat a při jejich vyhodnocování jsem použila *proces cyklické analýzy (the cyclical process of analysis)*⁹. Jednotlivé kroky *cyklické analýzy* lze rozdělit do tří základních skupin, které pak lze neustále opakovat, dokud není výzkum ukončen: A) *Redukce dat* spočívá v roztřídění sebraných dat do určitých kategorií (což je v podstatě pouze obdobou kódování), čímž vyniknout významné aspekty zkoumaného jevu. B) *Organizace dat* popisuje fázi, v níž jednotlivé kategorie začínají dávat smysl z hlediska celku, dochází k vytváření teorie a zároveň prezentaci prvních výsledků. C) *Interpretace* představuje poslední část *cyklické analýzy dat*, kdy výzkumník vyvozuje závěry, odpovídá na výzkumnou otázku a předkládá konečnou teorii popisující zkoumanou problematiku. Je nutné poznamenat, že cyklický charakter výzkumu pomáhá korigovat vytvářenou teorii. Důležité je, aby jednotlivé kategorie byly vytvářeny až na základě sebraného materiálu, což umožňuje vyhnout se případné dezinterpretaci dat na základě subjektivních představ o charakteru zkoumaného ještě před začátkem výzkumu.

Sběr a vyhodnocování dat vypadal následovně:

1. SBĚR DAT → 2. REDUKCE DAT – VZNIK KATEGORIÍ → 3. ORGANIZACE DAT – PŘEDBĚŽNÉ INTERPRETACE → 4. INTERPRETACE – HLOUBKOVÁ INTERPRETACE

Jednotlivé kategorie byly tematického charakteru, jelikož na základně předběžného pozorování se začaly rýsovat určité znaky teorie. Při práci s nimi jsem rovněž využila *techniky*

⁸ Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005, str. 238–241.

⁹ Sarantakos, Sotirios: *Social Research*. MacMillan Education Australia, poprvé vyšlo v roce 1993 v Austrálii, str. 300–301.

„nepřetržitého porovnávání“¹⁰, tedy neustálého srovnání jednotlivých kategorií a vztahů mezi nimi, jejíž obdoby využívá i cyklická analýza.

V případě vyhodnocování dat respektuji Clifforda Geertze, který popsal charakter antropologicko-etnografického výzkumu jako *obrácený*: „nejdříve se začne psát a potom se postupně zjišťuje, o čem se píše“.¹¹ V tomto duchu je pojata i tato bakalářská práce, která postupuje od konkrétních výpovědí respondentů a popisů jejich chování k obecnějším závěrům.

Etické otázky výzkumu

Spolu s kvalitativním etnograficko-antropologickým výzkumem se vynořuje velké množství *etických otázek*. Největší problémy se objevily u zakrývání identity osob ze skupiny transnacionálů. V práci ponechávám název města, ve kterém jsem výzkum provedla (Český Krumlov), jelikož určení místa je důležité a na druhou stranu místo nemá příliš velký smysl kódovat, neboť z údajů, které místo výzkumu specifikují, jednoznačně vyplývá, o které město se jedná.

Data, která by odkazovala na identitu respondentů však v bakalářské práci kóduji, konkrétně se jedná o jména *hostelů*, ve kterých většina výzkumu probíhala, a především pak o osoby patřící do zkoumané skupiny. Sociální pozadí jednotlivých osob pak blíže specifikuje věk, pohlaví, dosažené vzdělání jedince i rodičů, národnost a mateřský jazyk. Od osob zapojených do výzkumu jsem si vyžádala *ústní souhlas*. Žádná z osob ve skupině písemný souhlas nevyžadovala.

Členové skupiny jsou si vědomi existence mé práce a souhlasí s tím, že jsou její součástí. Problém však nastává v jistých momentech *zúčastněného pozorování*, kdy v rámci trávení času se členy skupiny neplánovaně a náhle dojde k „*zúčastněnému pozorování*“, což je ostatně argument proti tezi, že sběr dat (včetně *zúčastněného pozorování*) lze do detailů naplánovat a oddělit od běžné činnosti. Naopak pokud je *terénní výzkum* důsledný a výzkumník skutečně splyne se skupinou, nelze vždy určit hranice, kdy začíná výzkum a kdy se výzkumník setkává s členy skupiny „mimo pracovní dobu“.

Na závěr je třeba podotknout, že práce se snaží nenarušit soukromí a emoční bezpečí zúčastněných osob a s informacemi o skupině se pokouší zacházet co nejšetrněji, tak, aby

¹⁰ Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005, str. 245.

¹¹ Geertz, Clifford: *The Interpretation of Cultures*. Basic Books, USA 2000, předmluva k vydání z roku 2000.

nepoškodily žádnou z osob nebo někoho, koho by se výzkum mohl vzdáleně dotýkat. Materiály získané pro potřeby bakalářské práce budou uskladněny v mém soukromém archivu.

4. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Jedním z ústředních pojmů bakalářské práce je pojem *transnacionality*. V práci je skupina cizinců dlouhodobě žijících v Českém Krumlově charakterizovaná jako *transnacionální*. *Transnacionalita*, *transnárodnost* nebo také *nový multikulturalismus* je koncept, který se v kulturní antropologii objevil nedávno, a který se snaží uchopit jedince, kteří se ve své adaptaci na prostředí v cizí zemi odlišují od doposud známých definic. Tito lidé se dokážou flexibilně pohybovat mezi mnohými národními prostory a radikálně se mění i jejich smýšlení o pojmech, jako je vlast a domov. Mezi takové jedince se řadí i lidé ze skupiny cizinců v Českém Krumlově, už pouze z toho důvodu, že svůj domov definují jako různé části světa zároveň. Proto považuji za nezbytné shrnout českou, slovenskou a částečně i zahraniční odbornou literaturu, která se *transnacionalitou* zabývala.

V českém prostředí se *transnacionálními* skupinami, především pak podobnými té, které se týká bakalářská práce, podrobněji téměř nikdo nezabýval, jelikož jak se ukáže později, cizinci z Českého Krumlova se od konkrétnějších definic stále v mnohém odlišují. Existuje mnoho prací o etnických menšinách nebo migraci všeobecně, ale *transnacionální* skupiny bývají vzhledem k jejich obtížnému zařazení, alespoň v českém prostředí, opomíjeny. Přesto se u některých českých autorů začíná tento nový koncept objevovat. *Transnacionalita – transnacionální* je pojem, který v českém prostředí užívá Nešpor ve svém článku „Sociální, pracovní a habitační aspekty reintegrace západních emigrantů do české společnosti“.¹² Nešpor mluví konkrétně o tzv. *transnacionálních prostorech*, přičemž definici tohoto jevu přebírá od Thomase Faista. V článku Nešpor charakterizuje *transnacionální sociální prostory* charakterizuje následovně:

Jde o dynamické sociální, kulturní a ekonomické systémy přesahující hranice jednotlivých států a ve svém rámci umožňující (relativně) snadné přesuny všech forem kapitálu. Jinak řečeno, transnacionální sociální prostory podstatně zvyšují transferabilitu

¹² Nešpor, Zdeněk R.: „Sociální, pracovní a habitační aspekty reintegrace západních emigrantů do české společnosti“. *Lidé města*, 1/2005 – 15.

sociokulturního kapitálu, posilují tedy migrační pohyby (a zároveň umožňují jejich dočasný charakter – tzv. transmigrace), stejně jako mezinárodní pouta v nejrůznějších institucionálních sférách, a konečně do značné míry umožňují „únik“ před mocenskými a kontrolními mechanismy národních států.¹³

Nešpor se *transnacionalitou* stručně zabývá v kontextu českých reemigrantů po pádu komunistického režimu, hlouběji tento koncept však nerozvádí.

Na Slovensku se shrnutím koncepcí *transnacionality* podrobněji zabývala Iva Bitušíková ve sborníku *Migrace a Slovensko*, který editoval Daniel Luther.¹⁴ Bitušíková ve svém článku „Transnárodná migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“ shrnuje různé pohledy na migraci, přičemž se zaměřuje na poměrně nový koncept *transnacionality*, který označuje jako *transnárodnost* (Bitušíková se domnívá, že slovo *transnacionalita* by mohlo mít negativní konotace vzhledem ke kontextu užívání slova *nacionalita*, *nacionalismus* na Slovensku). Bitušíková upozorňuje, že koncept *transnacionality* se objevil v odborné literatuře v souvislosti s migrací v měnícím se globalizovaném světě. Samotné migranty pak považuje za reprezentanty globálního světa.¹⁵

Transnacionalita se objevila jako nový model integrace do určité společnosti a jak poznamenává Bitušíková „staví starší teorie o migraci do úplně nového světla a přehodnocuje všechny dosavadní definice a koncepce.“¹⁶ Bitušíková dále rozvíjí diskusi o užití pojmu *diaspora* vs. *transnacionální komunita*. *Diaspora* se podle Bitušíkové v současnosti nepoužívá pouze pro židovskou komunitu, ale pro mnohé „expatriotické menšinové komunity“, které splňují následujících šest bodů: 1) jsou vzdáleny od centra původu, rozptýleny na nejméně dvou místech, 2) mají společnou paměť, případně mýtus o domovské zemi, 3) věří, že nemohou být plně akceptováni v hostitelské zemi, 4) vidí zemi původu jako

¹³ Nešpor, Zdeněk R.: „Sociální, pracovní a habitační aspekty reintegrace západních emigrantů do české společnosti“. *Lidé města*, 1/2005 – 15, str. 2 – 6

¹⁴ Bitušíková, Alexandra: „Transnárodná migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“. *E/Migrácie a Slovensko – Diverzita jako faktor transformácií identit* (Luther Daniel ed.), Ústav etnológie SAV, Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici, Bratislava 2006

¹⁵ Bitušíková, Alexandra: „Transnárodná migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“. *E/Migrácie a Slovensko – Diverzita jako faktor transformácií identit* (Luther Daniel ed.), Ústav etnológie SAV, Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici, Bratislava 2006, str. 118, 119.

¹⁶ Bitušíková, Alexandra: „Transnárodná migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“. *E/Migrácie a Slovensko – Diverzita jako faktor transformácií identit* (Luther Daniel ed.), Ústav etnológie SAV, Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici, Bratislava 2006, str. 118.

místo eventuálního návratu, 5) pocítují závazek pomáhat a budovat zemi původu, 6) jsou založené na skupinovém vědomí, identitě a solidaritě, která nachází základ v zemi původu.¹⁷

Skupina cizinců v Českém Krumlově žádnou z těchto charakteristik plně nesplňuje, jelikož členové skupiny pocházejí z různých zemí, tím pádem se této definici již předem vymykají. Z těchto důvodů se uchylují k užívání pojmu transnacionální skupina.

Další skupinou *transmigrantů*, o které se zmiňuje Bitušíková, je skupina *transnárodních světových elit*. Tato skupina se v současnosti rychle rozrůstá a tvoří ji mobilní profesionálové, intelektuálové a aktivisté, kteří se přesouvají ze země do země. Tito lidé jsou neustále konfrontováni otázkou identity, rychle se adaptují a jsou typickými představiteli globálního světa. Do této skupiny se řadí podle Bitušíkové politici, diplomati, akademičtí a výzkumní pracovníci, představitelé mezinárodních korporací, novináři atd. Cílem těchto lidí jsou globální metropole a tito lidé jsou pak schopni měnit a ovlivňovat urbánní politické, sociální a ekonomické systémy. Hlavním přínosem těchto skupin je, že vytvářejí tzv. „diversity capital“, který zvyšuje toleranci, diverzitu, pluralitu zájmů, nápadů, myšlenek, identit, kultur a komunit.¹⁸

Ačkoliv je tato představa *transnacionality* skupině cizinců v Českém Krumlově bližší, nelze je plně identifikovat s předchozím popisem. Osoby ze skupiny transnacionálů v Českém Krumlově nelze označit za intelektuály ve výše zmíněném slova smyslu (ačkoliv za intelektuály považováni být jistě mohou minimálně proto, že většina skupiny je tvořena lidmi s vysokoškolským vzděláním). Dále skupina v Českém Krumlově vytváří daleko uzavřenější útvar založený na pevných přátelských vztazích a projevech solidarity, což se o výše jmenované elitní skupině říct nedá. Neméně podstatné je, že českokrumlovskou skupinu tvoří lidé, kteří se odmítli podílet na politicko-sociálních systémech včetně začlenění do kariérních struktur, tím pádem odmítli i podílení se na vytváření či udržování mocenských struktur majoritních společností.

Přesto zde existují některé shodné znaky. Skupina v Českém Krumlově je tvořena velice flexibilními osobami pohybujícími se z místa na místo jakýchsi „novodobých nomádů“ či „expatriotů bez kořenů“ (těmi slovy popisuje skupinu *transnárodních světových elit*

¹⁷ Bitušíková, Alexandra: Bitušíková, Alexandra: „Transnárodná migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“. *E/Migrácie a Slovensko – Diverzita jako faktor transformací identit* (Luther Daniel ed.), Ústav etnológie SAV, Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici, Bratislava 2006 str. 121.

¹⁸ Bitušíková, Alexandra: „Transnárodná migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“. *E/Migrácie a Slovensko – Diverzita jako faktor transformací identit* (Luther Daniel ed.), Ústav etnológie SAV, Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici, Bratislava 2006, str. 122–124.

Bitušíková).¹⁹ Skupina cizinců v Českém Krumlově se spíše blíží skupině, o které se v jedné větě zmiňuje Nešpor:

Ve druhé řadě do České republiky emigrovalo i nezanedbatelné množství občanů vyspělých zemí, ať již z důvodu jejich „ex-patriotství“, nespokojenosti s globalizací a ekonomickým vývojem především anglosaského světa v 90. letech (známá americká komunita v Praze, rozsáhlá především v první polovině 90. let), nebo později pro jejich ekonomické aktivity v ČR a dalších zemích někdejšího východního bloku.²⁰

V zahraničí existuje k této problematice studií více, např. již výše zmiňovaný Thomas Faist. Mezi významné teoretiky *transnacionality* rovněž patří Steven Vertovec, který momentálně působí na Oxfordu. S Vertovecovým pojetím *transnacionality* pracuje ve velké míře i tato práce. Vertovecova definice *transnacionality* se příliš neliší od již výše zmiňovaných postojů. *Transnacionalitu* rovněž vnímá jako speciální druh adaptace na cizí prostředí.²¹ Problematice *transnacionality* se také věnuje Alejandro Portes, který problematiku vnímání spíše v kontextu globalizace a kapitalismu. Portes tvrdí, že vzestup transnacionálních komunit je pevně svázán s kapitalismem. Transnacionální komunity pak vidí spíše v obyvatelích třetího světa a jejich migraci za prací do z ekonomického hlediska vyspělejších zemí, přičemž v tomto pohybu hrají důležitou roli investoři a zaměstnavatelé.²² Ani tento koncept *transnacionality* nedokáže postihnout životní styl skupiny cizinců v Českém Krumlově, jelikož právě ekonomicky vyspělé země členové skupiny cizinců v Českém Krumlově dobrovolně opouští.

Ze zmíněného shrnutí vyplývá, že skupina transnacionálů v Českém Krumlově se od zmiňovaných definic v mnohém liší. Platí pro ní sice obecnější definice *transnacionality*, ale dále již neodpovídá těm detailnějším, které se snaží nalézt různé druhy transnacionálních skupin. Nejproblematičtější se zdá moment, že všechny bližší definice *transnacionality* mluví opět o relativně homogenních skupinách (často s původem ve stejné zemi), které se přemístili do země druhé a udržují pevné vztahy se zemí domovskou. O skupinách, ve kterých se vyskytují lidé z různých zemí a různého sociokulturního původu, se tyto definice nezmiňují.

¹⁹ Bitušíková, Alexandra: „Transnárodná migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“. *E/Migrácie a Slovensko – Diverzita jako faktor transformací identity* (Luther Daniel ed.), Ústav etnológie SAV, Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici, Bratislava 2006, str. 122, 123.

²⁰ Nešpor, Zdeněk R.: „Sociální, pracovní a habitační aspekty reintegrace západních emigrantů do české společnosti“. *Lidé města*, 1/2005 – 15, str. 4.

²¹ Vertovec, Steven: „Transnational Challenges of the „New“ Multiculturalism“, článek byl prezentován na konferenci ASA, která se konala na University of Sussex, 30. března – 2. dubna 2001.

²² Portes, Alejandro: „Globalization from Below: The Rise of Transnational Communities“. Princeton University, září 1997, str. 4.

Transnacionálové z Českého Krumlova tedy vytvářejí specifickou skupinu, jejímž popisem se zabývá tato bakalářská práce.

Okrajově se bakalářské práce týká i antropologie turismu. Turismus však není vhodnou kategorií pro popis výše zmíněné skupiny, proto se jím nebudu podrobněji zabývat, pouze zmíním některé bakalářské a magisterské práce, které vznikly v poslední době na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. V oblasti antropologie turismu vzniklo na Fakultě humanitních studií hned několik bakalářských prací, konkrétně práce Marty Brandejsové „Baťůžkáři: formy a funkce nezávislého cestování v postmoderní době“, Simony Virgálové „Etiketa komunikace v oblasti hostellingu“, Doroty Irglové „Proměny Calelli z perspektivy turistického ruchu“. Z magisterských prací pak vznikla na katedře Obecné antropologie práce FHS UK diplomová práce Markéty Konvalinkové „Washington jako poutní místo“. Má bakalářské práce se dotýkají práce Brandejsové, Virgálové a Konvalinkové. Brandejsová píše o fenoménu baťůžkářství z pohledu sociologie, některé její postřehy jsou zajímavé, ale spíše obecné. Bližší charakteristiku baťůžkáře jako takového Brandejsová nezmiňuje, její závěry se vztahují pouze k malému okruhu českých baťůžkářů, kteří cestují pouze po omezenou dobu. Zajímavější je (z perspektivy této bakalářské práce) práce Virgálové, která se zabývá prostředím hostelu, i když se jedná pouze o popis historie a charakteristiku jednoho konkrétního hostelu. Historii hostelů ovšem Virgálová zpracovala vyčerpávajícím způsobem, proto se domnívám, že ji v této bakalářské práci již není třeba zmiňovat (mimochodem i proto, že s tématem této práce přímo nesouvisí). Ze zmiňovaných prací se tematicky blíží nejvíce této bakalářské práci diplomová práce Markéty Konvalinkové „Washington jako poutní místo“, ve které přirovnává turistu k poutníkovi a pout' staví do kontextu posvátna. Konvalinková pak tvrdí, že mnohé z posvátnosti pouti lze aplikovat i na současný turismus.

Má práce pracuje s podobným konceptem, ale k turismu ani pouti či cestě se blíže nevztahuje. Středem jejího zájmu je pobyt na určitém místě. Navíc turismus jako interpretační rámec považuji pro zkoumanou skupinu za značně problematický, ne-li nevhodný. V případě dané skupiny ho nelze uplatnit, přinejmenším z toho důvodu, že nevysvětluje osobní pohnutky členů skupiny, nehledě na skutečnost, že oni sami se jako turisté neoznačují naopak se vůči turistům vymezují.

Vzhledem k určité vágnosti užívání pojmů, jako je baťůžkář, cestovatel a turista, v českém prostředí, jsem se na konec této kapitoly rozhodla umístit stručné definice některých klíčových pojmů. Tyto definice vypovídají o tom, jak pojmům rozumím a dále jak s nimi pracuji. Kategorie cestovatel a turista jsou částečně založeny na emických definicích členů

skupiny a částečně pak tyto pojmy upřesňuji skrze pohyb těchto různých osob v prostoru. Termín baťůžkář jsem se snažila definovat sama na základě získaných dat.

Z tematického hlediska se práce, jak již bylo výše zmíněno, váže k problematice *migrace* a *transnacionality*. Jedná se v podstatě o etnografický popis skupiny transnacionálů a jejich pozice migrantů v prostoru české společnosti. V bakalářské práci ovšem nejde o pouhý popis, ale především o vysvětlení aspektů života skupiny transnacionálů. K pochopení a vysvětlení chování českokrumlovských transnacionálů je nutná interpretace. Etnografická data tedy jsou interpretována v rámci díla Mircey Eliada, Arnolda van Gennepa, Marcela Mause, Victora Turnera a některých dalších významných teoretiků v oblasti kulturní antropologie. Ústředními motivy pro tuto bakalářskou práci jsou koncepty *času profánního* a *času posvátného*, jelikož právě ony nabízejí hlubší porozumění transnacionální skupině v Českém Krumlově.

Definice klíčových pojmů

Baťůžkář: Původně byl baťůžkář (backpacker) člověk, který cestoval s co nejmenšími náklady a měl spíše zájem o poznávání jiných kultur (v současnosti se tento typ osoby označuje spíše jako „cestovatel“). Dnes se baťůžkářství stalo poměrně módním jevem. Velká část baťůžkářů cestuje v současnosti za zábavou. Baťůžkáře tedy charakterizuje jeho typický batoh (backpack) a dále snaha ušetřit na ubytování (baťůžkář zpravidla přebývá v hostelu) a na dopravě (baťůžkář využívá hromadnou dopravu hostitelské země). Baťůžkáře lze rovněž rozdělit do dvou podskupin, podle podoby cestování a to na A) *baťůžkáře cestovatele* – původní forma baťůžkářství B) *baťůžkáře turistu*.

Cestovatel: Osoba, která cestuje především za účelem poznání. „Pravý cestovatel“ cestuje s nízkými náklady. Vyhledává lokální a především levné formy ubytování, používá místní dopravu (i poněkud extrémnější druhy dopravy, jako např. traktory, zvířata apod.). Jde mu o poznání odlišných kultur, proto má zájem se setkávat s místními obyvateli.

Cestovatele lze definovat též podle pohybu v prostoru. V základní (čisté podobě) je pohyb cestovatele charakterizován kruhovým pohybem skrze různé destinace, A je místo počátku cesty (nemusí jím být nutně „domov“, může se jednat i o místo dočasného pobytu) a

B, C, D, E jsou místa na cestě navštívená. Narozdíl od turisty, hlavním cílem cestovatele je více destinací než pouze jedna. (viz Graf 1 Přílohy oddíl Grafy a tabulky).

Hostel: Forma ubytování. Hostel je typický relativně nízkými cenami. Cena v hostelu klesá na úkor pohodlí. Existují různé typy pokojů: „dorms“ – vícelůžkové pokoje, „four beds room“ – čtyřlůžkový pokoj, „triple room“ – trojlůžkový pokoj, „double room“ – dvoulůžkový pokoj, „single room“ – jednolůžkový pokoj. Cenu pokoje zpravidla určuje množství na pokoji ubytovaných lidí, čím méně lidí, tím dražší ubytování. Hostel slouží především mladým lidem, kteří chtějí cestovat, ale nejsou příliš finančně zajištěni.

Hostelová subkultura: Sociální skupina, jejíž artefakty, sociokulturní regulativy a ideje se do jisté míry odlišují od majoritní kultury, která tvoří kontextuální rámec daného společenství.²³ Vytváří se v transnacionálním prostředí hostelu, odkud rovněž přebírá své ideje a vzory chování, tedy se jedná o jakousi „koláž“ různých pohledů a přístupů ke světu. Hostelová subkultura nepředpokládá permanentní zařazení, ale může fungovat jako jeden z možných, dočasných způsobů adaptace na určité prostředí.

Normativní životní styl: Způsob života, který odpovídá normám majoritní společnosti a který také majoritní společnost vede.

Turista: Turisté vynakládají za cestování daleko větší náklady než baťůžkář a cestovatel. Turista cestuje za rekreací. Zdržuje se v turistických letoviscích, případně v zónách, kde se nacházejí i ostatní turisté. Doprava do zahraničí je předem organizovaná. Do dané destinace se turisté přepravují často společně. Turista přebývá v hotelu nebo v penzionu, stravuje se v místech vyhrazených pro turisty. Z pohledu baťůžkáře a cestovatele může označení turista dostávat poněkud pejorativní nádech.

Turistu lze taktéž charakterizovat skrze jeho pohyb v prostoru. Tradiční turista se pohybuje většinou z bodu A (bydliště) do bodu B (cílová destinace) a zpět do bodu A. Narozdíl od cestovatele je jeho pohyb více přímočarý. Z bodu B se může turista pohybovat směrem k dílčím podcílům, např. bodu C, D, E. Bod B však po celou dobu cesty zůstává jeho středobodem a z něho vychází veškerý ostatní pohyb (viz Graf 2 Přílohy oddíl Grafy a tabulky).

²³ Soukup, Václav: *Dějiny antropologie*. Karolinum, Praha 2004, str. 643.

Transnacionalita, transnárodnost: *Transnárodnost* se formuje skrze rozmanité multilokální ekonomické, sociokulturní a politické procesy, v rámci kterých vznikají nové sociální útvary, jevy a nové životní styly, přesahující hranice národních států a státních hranic. Zjednodušeně se *transnárodnost* definuje jako opozice k národnosti a národnímu státu jako něco, co překrývá, přesahuje anebo neguje všechno „národní“. *Transnárodními* se nazývají současné migrační procesy, které jsou otevřené a dynamické. Současné migranty již není možné charakterizovat jako lidi vytrhnuté ze své vlasti a kultury. Většina současných migrantů – transmigrantů je schopná úspěšně se integrovat do hostitelské společnosti, ale zároveň si udržet pevné spojení se zemí původu.²⁴

5. VLASTNÍ ČÁST

5.1. Stručná historie a místní pohyb skupiny cizinců v Českém Krumlově

Cizinci, kteří se později stali členy transnacionální skupiny v Českém Krumlově, do města přicestovali jako tzv. „*baťůžkáři*“ (backpacker’s), tedy jako lidé, kteří se v té době pohybovali z místa na místo a jejich záměrem nebylo se někde usazovat ani začínat „*nový život*“, (někteří pravděpodobně představu nového života měli, ale podstatné je, že s touto ideou nepřijeli záměrně do Českého Krumlova, tedy Český Krumlov nebyl prvotně plánovaným místem pro „*nový život*“.

První cizinci se v Českém Krumlově vyskytovali již kolem roku 2000, samotná skupina se začala vytvářet o dva roky později. Někteří z respondentů byli do Českého Krumlova pozváni svými přáteli, kteří v té době již byli součástí skupiny, a posléze se velice rychle začlenili do života skupiny. Ostatní se do Českého Krumlova dostali náhodně nebo jim spíše město doporučili ostatní baťůžkáři, které na svých cestách potkali. Tato doporučení byla často motivována nespornými esteticko-historickými kvalitami Českého Krumlova a

²⁴ Bitušíková, Alexandra: „Transnárodná migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“. *E/Migrácie a Slovensko – Diverzita jako faktor transformácií identit* (Luther Daniel ed.). Ústav etnológie SAV, Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici, Bratislava 2006 str. 122, 123.

atmosférou historického jádra města („Kouzlo“ Českého Krumlova viz obr. 1 kapitola Přílohy oddíl Fotografie). Lze říci, že takový způsob výměny informací je pro baťůžkáře a cestovatele typický.

A potom přišla povodeň a já jsem potkal jednoho Brazilce v hostelu, kde pracoval, O. Z., znáš ho. Dřív pracoval v hostelu, kde mě také evakovali. Po třech dnech jsem mohl jít zpátky, a tak jsem seděl v tom hostelu na baru a jak se později ukázalo v televizi ukazovali Krumlov. Vlastně Krumlov byl tehdy v televizi úplně pod vodou a O. Z. řekl: Panebože ne, kámo, ty přijdeš o to nejlepší – jedno z nejkrásnějších měst v Čechách je úplně zničený a ty ho neuvidíš. Jen se na to podívej. A já jsem řekl: Co?? O čem to sakra mluvíš? No, Český Krumlov. Tohle krásný městečko je vážně úžasný a teď je zničený. Vypadal skoro, že se rozbrečí, když jsme viděli ty záběry v televizi. Město bylo úplně pod vodou. A pak po týdnu nebo dvou voda opadla a všechno začalo vypadat o něco lépe. Krumlov nebyl úplně zničený. Spousta lidí se tam vydala na pomoc znovu postavit město. Znovu postavit, no víš, co myslím, dát město zase do pořádku. A pak O. Z. řekl: Teď je správný čas, musíme tam jet. To bylo tak po dvou třech týdnech, co jsem byl v Praze, možná i po měsíci. Přišel za mnou a začal mi povídat, že musíme jet do Českého Krumlova. A já jsem řekl, nechci jet do Krumlova, miluju Prahu. Praha je skvělá. On řekl: Ne, kámo, musíš jet, aspoň na jeden den, podívat se. A já jsem řekl: No tak jo. Pojedu to tam okouknout na dva dny. Pak jsem jel na víkend, zamiloval se do toho místa. Bylo to naprosto neuvěřitelný, tím myslím jako, že v Brazílii takový věci prostě nemáme. Po dvou dnech jsem se vrátil do Prahy. Sbalil jsem si polovinu svých věcí a odjel do Českého Krumlova na měsíc. A tak jsem se dostal do Českého Krumlova. Tak jsem poznal Krumlov.²⁵

Základem pro vznik relativně stálé skupiny cizinců v Českém Krumlově bylo několik cestovatelů - baťůžkářů, kteří se rozhodli v Českém Krumlově zůstat déle. Tito lidé (celkem šest osob) kolem roku 2002 přebývali v polorozpadlém domě v „Nejmenované“ ulici v historickém jádru města, který si na dobu jednoho roku pronajal jiný cizinec, který mezitím opustil Český Krumlov.

Jeden Američan si pronajal dům na rok, ale potom odjel a my jsme všichni bydleli v tom domě zadarmo. Zůstal jsem v tom domě jsem tři měsíce a pak jsem začal pracovat v hostelu A... Platili jsme jenom elektriku, vodu a takový ty věci... Byla to celkem sranda, bylo nás tam šest pohromadě v tom jednom domě a každý byl z jiné země, nebyl tam ani jeden Čech a v těch šesti lidech jsme měli dvě postele a dva gauče. Byla to vážně sranda, nikdo nepracoval, všichni byli na mizině a jediný, kdo pracoval jsem byl já a E. S., a to jsme vydělávali 3000 korun měsíčně. Byla to vážně psina, byli jsme taková velká, hladovějící rodina. A také jsme tam pěkně mrzli, protože jsme neměli peníze na uhlí a tak jsme neměli zapnutý ani topení. Ale každý, koho jsme měli rádi mohl kdykoliv přijít, vlastně jsme ani nemohli zamknout dveře, byly pořád otevřené. A pak se stalo, že jsi tam potkal... Ve čtyři ráno jsme měli tak dvacet lidí v baráku... neměli jsme ponětí, kdo jsou... Tak to byla celkem sranda, prostě jsme nevedli takový ten vážný život, bylo to jako žít ze dne na den...²⁶

²⁵ Výrok 1: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

²⁶ Výrok 2: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

Z této skupiny, která přímo předcházela skupině, která ve městě Český Krumlov částečně existuje v současnosti, se později rekrutovalo pevné jádro skupiny současné. Jádro skupiny tvoří její nejcharakterističtější představitelé, tedy ti kteří pobývají v Českém Krumlově nejdéle a nejaktivněji se zapojují do dění ve skupině. Po opuštění starého domu v roce 2002 se pevné jádro skupiny začalo přemísťovat do prostředí *hostelů*.

Hostely nabízejí snadno dostupné ubytování, není nutná znalost češtiny a vyvíjení většího úsilí v kontaktu s okolím (což by bylo nevyhnutelné při hledání podnájmu). Navíc hostel zajišťuje neustálý přísun zábavy, pro někoho může později znamenat i pracovní příležitost. V této době přichází do Českého Krumlova i několik jiných cestovatelů (v některých případech se cestovatelé dokonce už do Krumlova vracejí), kteří se dále napojují na zbylé osoby z domu v „Nejmenované“ ulici.

Koncem roku 2002 vzniká již v hrubých obrysech základní prostorové rozčlenění skupiny transnacionálů na dvě podskupiny: A) cizinci kolem hostelu A B) cizinci kolem hostelu B (podskupina B1). V roce 2005 se kolem hostelu B formuje třetí podskupina (podskupina B2), kterou tvoří čtyři osoby, které se seznámily v Českém Krumlově (Graf 3: Rozmístění cizinců v rámci podskupin A, B1, B2 viz Přílohy oddíl Grafy a tabulky). Lidé z třetí podskupiny komunikují s cizinci kolem hostelu A i B, ale udržují si svou vlastní podskupinu. Respondent K.D. popisuje vznik podskupiny z roku 2005 ve svém soukromém deníku následujícími slovy: „Už jsem tady tři týdny a bydlím v hostelu B. Já a E. L. jsme se spojili s Kanadánem nazývaným Nicky Louse a Australanem jménem Crocodile Donedidit. Říkáme si Loose Crew. Tady je pár slov o tom, jak jsme se snažili tomhle kouzelný městečko obrátit vzhůru nohama...“.²⁷ (Kresba aktéra E. L. člena podskupiny B2 viz obr. 2 Přílohy oddíl Fotografie).

Většinu členů skupiny cizinců lze rozdělit podle tohoto klíče. Stručně řečeno ve většině případů cizinci kolem hostelu A se ubytovávají v hostelu A nebo někde na „neutrálním území“. Obdobně je tomu i u cizinců kolem hostelu B. Třetí podskupina z roku 2005 zůstává v hostelu B. Ve skupině pak existuje pouze minimum osob, které bydlely v obou hostelech. Podstatné je, že pobyt v jednom hostelu byl oddělen od předchozího pobytu v druhém hostelu odjezdem z Českého Krumlova, teprve po návratu ze zahraničí několik osob

²⁷ Výrok 3: Respondent K. D., muž, 27 let, národnost irská, rodný jazyk angličtina, vzdělání středoškolské (v současnosti student VŠ), nepraktikující katolík, soukromý deník z léta 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

pobývalo v jiném hostelu. V pozdějších obdobích (2006, 2007) se začíná prvotně jasné rozdělení stírat a osoby kolem hostelu A se častěji začnou pohybovat v hostelu B anebo v jednom případě zde dokonce získávají zaměstnání. V hrubých obrysech však rozdělení na podskupiny kolem hostelu A a B přetrvává. Rovněž je třeba podotknout, že ačkoliv to tak může vypadat, mezi hostely A a B a především mezi podskupinami transnacionálů kolem nich neexistuje rivalita nebo snaha soutěžit (ačkoliv tyto dvě instituce jsou v podstatě předmětem ekonomické soutěže). Jedná se spíše o náhodné rozdělení, které dále strukturuje bližší okruh přátelství jak s ostatními transnacionály, tak i s Čechy, kteří se v okolí hostelů se pohybují.

Jinak je tomu v prostoru hostelových restaurací a barů. Tam se naopak osoby ze všech třech podskupin potkávají a upevňují zde své přátelské vztahy. Častěji se všichni setkávají v prostoru baru hostelu B. V hostelu A k hromadnému setkávání ve větší míře v podstatě nedochází (výjimkou jsou oslavy narozenin a podobné výjimečné události). Setkávání v prostorách hostelu A není většinou plánované nebo domlouvané, nýbrž k němu dochází spontánně. „Často se něco snažíme naplánovat, ale nakonec to často nevyjde, takže většina věcí, které děláme, je dost spontánní.“²⁸ Na rozdíl od respondenta T. S. si většina osob ze skupiny transnacionálů ani neuvědomuje, že by nějaká setkání někdy plánovala či organizovala (výjimkou jsou různé oslavy odehrávající se v baru B, které přirozeně na pozvání závisí). Přesto zde existuje všeobecné povědomí, že všichni ze skupiny se v hostelu B nakonec spontánně setkají (někdy k setkání dochází již v prostoru hostelu A a poté se společně jde do hostelu B).

Důvodů pro setkávání na území hostelu B je více. Velkou roli zde hrají aspekty materiální: Prostor baru v hostelu B je více přizpůsoben pro kolektivní zábavu větších skupin. Bar hostelu B je, co se prostoru týče, více otevřený, a proto se zde může střetávat „každý s každým“, tato prostorová otevřenost je důležitým předpokladem pro potenciální vznik *kolektivní zábavy*. Dalším důvodem je pravděpodobně i skutečnost, že v hostelu B se častěji organizují koncerty. Při těchto příležitostech se pak sejde většinou celá skupina.

„Do hostelu A jsem nikdy moc nechodil, takže vlastně ani nevím... ..V baru v hostelu A je těžký potkávat lidi už jenom kvůli tomu, jak je to tam zařízený, takže mám radši hostel B.“²⁹

²⁸ Výrok 4: Respondent T. S., muž, 36 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (PhD), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, dotazník s otevřenými otázkami 24. 5. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

²⁹ Výrok 5: Respondent N.S., muž, 40 let, národnost britská, rodný jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (magisterské), současné povolání úředník, nepraktikující katolík, dotazník s otevřenými otázkami 24. 5. 2005, (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

Ne všichni členové skupiny však bydlí v těchto dvou zmiňovaných hostelech (ačkoli v hostelech pobývá či pobývala většina osob ze skupiny transnacionálů). V menším množství některé osoby žily v jiných hostelech, důvodem byly většinou nižší ceny za ubytování či větší klid i soukromí. Kolem roku 2005 se objevil u skupiny transnacionálů stěhovat trend se do podnájmů. To úzce souvisí s dlouhým pobytem v prostorách hostelu, který většinou příliš soukromí neposkytuje, ale také s vážnějšími úmysly usadit se v budoucnu v Českém Krumlově. V nedávné minulosti si našlo či se pokusilo najít podnájem nebo jiný soukromý způsob bydlení deset osob ze skupiny. V současnosti bydlí přibližně polovina cizinců ze skupiny v Českém Krumlově v soukromí.

Z předchozího popisu vyplývá, že se migrační pohyby skupiny českokrumlovských transnacionálů zásadně liší od např. výraznějších migrací 20. století³⁰ (ty byly většinou něčím motivované, místo směřování migrace bylo předem vybrané a jedinec měl již předem jistá očekávání) a zároveň se i vymezuje vůči starším koncepcím migrace, jež byly často vnímány jako pohyb z bodu A do bodu B.

5.2. Sociální struktura skupiny

Pro skupinu cizinců v Českém Krumlově je charakteristická poměrně velká socio-kulturní různorodost. Navíc počet jejích členů kolísá. V závislosti na ročním období a dalších spíše náhodných faktorech je skupina tvořena cca. 5–15 osobami. Celkový počet členů ze všech období, kterými skupina prošla, se však pohybuje kolem 25 osob.

Většinu skupiny tvoří muži. Není tomu tak záměrně. Žádný z respondentů se nezmínil, že by ženy ze svého nejbližšího okolí vylučoval. Zdá se, že tato skutečnost je spíše podmíněná mužským charakterem skupiny a typem aktivit, kterými tráví volný čas. Dalším faktorem, proč se ženy nezapojují do této konkrétní skupiny cizinců v takové míře, je, že ženy všeobecně konzumují alkohol v podstatně menší míře než muži. Proto pobyt v prostředí, jehož jednou z hlavních charakteristik je právě konzumace alkoholu, pro většinu žen nemusí být příliš atraktivní. Rovněž ženy mívají větší sklon k reprodukci a udržení kultury a určitého

³⁰ Baršová, Andrea; Barša Pavel: *Přistěhovalectví a liberální stát. Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno, Masarykova univerzita v Brně 2005, str. 35–49

řádu, tudíž snaha skupiny setrvávat mimo řád je bude již předem z této společnosti potencionálně vylučovat.

Po celou dobu existence skupiny se zde vyskytovaly pouze čtyři ženy cizinky. Dvě z nich jsou součástí skupiny v současnosti. Až na jednu výjimku se jedná o partnerky mužských členů skupiny. Žena, jež se tomuto schématu vymyká, žila ve skupině transnacionálů v době vzniku skupiny, tedy v době před výzkumem, z těchto důvodů o ní nelze získat žádná bližší data. Tyto ženy jsou ve své podstatě vnímány jako partnerky, tedy jako součást páru, a ne jako aktivní aktérky dění ve skupině, ačkoliv se ho také účastní. Na to například poukazuje běžné zmiňování jména ženy v souvislosti s jménem jejího přítele, což úzce souvisí i s tím, že ve společnosti se ukazují nejčastěji společně. Zároveň ženy-partnerky nejsou v rámci mužské části skupiny vnímané jako objekt potencionálního navázání vztahu. Z toho důvodu, že jsou již zadané a proto nejsou vhodné k navázání známosti. Dalším neméně podstatným postřehem pak je, že ženy-partnerky se svými partnery zpravidla žijí mimo hostel a do aktivit skupiny se zapojují příležitostně, což je staví do určité míry mimo jádro skupiny.

Věková skladba skupiny se pohybuje v rozpětí mezi 20–50 lety, přičemž průměrný věk je v současnosti přibližně 31 let. Průměrný věk ve skupině cizinců lze považovat za poměrně vysoký vzhledem k jejich životnímu stylu. Skupina však přes vysokou míru mobility stárne. Hlavním důvodem je, že jádro skupiny v Českém Krumlově zůstává. Ačkoli dochází k jisté obměně členů, jejich věk není nikdy tak nízký a počet natolik vysoký, aby se na snížení průměrného věku podepsal.

Většina členů skupiny dosáhla vysokoškolského vzdělání. Nejvíce členů má dokončené bakalářské studium, v menší míře i studium magisterské a jedna osoba má dokonce titul Ph.D. Dále se objevuje středoškolské vzdělání. V době výzkumu se ve skupině nevyskytla žádná osoba, která by disponovala pouze základním vzděláním. V rámci skupiny se často objevují lidé, kteří začali vysokou školu studovat, ale studium nedokončili. Nedá se říci, že by vzdělání členů skupiny mělo podobné zaměření. Škála oborů je zde velice široká, prakticky zasahuje do všech oblastí, které lze studovat (umění-malba, architektura, psychologie-humanitní vědy, ekonomie, finance, pedagogika, technické obory).

Velice podobného charakteru je i vzdělání rodičů členů skupiny (až na některé výjimky), ti většinou patří k vzdělaným, po majetkové stránce zabezpečeným vrstvám.

„Moje rodina je prostě taková normální rodina – jsou právníci. Žijou takovej ten normální život a mě to strašně nudilo. Když jsem byl malej, pozoroval jsem tuláky a říkal jsem si: to je vážně super...strašně jsem chtěl být jako oni...“³¹

Ke vzdělání se váže i profesní kariéra. Vzhledem k rozdílnosti vzdělání je i pracovní minulost členů skupiny velice různorodá. Co je ale v rámci pobytu v Českém Krumlově pro všechny společné, je skutečnost, že všichni členové se vzdali příležitostí vybudovat si pracovní kariéru na úkor možnosti cestovat.

Z pohledu národnostního složení převládají lidé z anglicky mluvících zemí. Z celkového počtu členů skupiny nejvíce převažuje národnost americká (7 osob). Dále se zde vyskytují národnosti australská (4 osoby), brazilská (2 osoby), britská (1 osoba), filipínská (1 osoba), irská (3 osoby), jihoafrická (1 osoba), maďarská (1 osoba), norská (1 osoba), polská (1 osoba), švédská (1 osoba).

Myslím si, že v jakémkoliv přátelství lidé, kteří jsou jako ty se s tebou sblíží. Pankáči chtějí být s pankáčema. Nevybíráš si přátele, prostě se bavíme o stejných věcech, máme rádi stejný věci a jsme vážně jiný, hodně mých kamarádů je rozdílných, hodně rozdílných a to nás vlastně sblízuje. Nejsme jenom jeden typ lidí, všichni jsou tak... třeba G.G. je upřímněj... G.G. je G.G. a A.S. je A.S., prostě všichni jsou sví a to je to, co nás spojuje...³²

Komunikačním jazykem skupiny je angličtina, která je zároveň mateřským jazykem více než poloviny celkového počtu členů skupiny. Ostatní členové skupiny, kteří pochází ze zemí, ve kterých se anglicky nemluví, do Českého Krumlova přijeli s jistou znalostí angličtiny a v některých případech zde svou znalost zlepšili. Znalost angličtiny je nutností cestování a v mnoha případech se právě angličtina stává jazykem cestovatelů a hostelového prostředí. Zde se rovněž vytvářejí její zajímavé podoby. Dle výpovědí informátorů „cestovatelská angličtina“ nebo „angličtina hostelu“ je charakteristická větší volností v užití gramatiky, jednodušší slovní zásobou, a to i u rodilých mluvčích, jelikož A) dlouhodobý pobyt v zahraničí snižuje slovní zásobu a B) snaha o zjednodušené sdělení je nutností komunikace s lidmi, kteří nejsou rodilí mluvčí. „Hostelová angličtina“ přejímá slova z dalších jazyků, s kterými jsou členové skupiny v kontaktu, a především slovní zásobu jazyka hostitelské země. Privilegované postavení této specifické angličtiny jakožto „jazyka hostelů“ rovněž

³¹ Výrok 6: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

³² Výrok 7: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

souvisí s jeho charakterem „*jazyka zábavy*“. Ve skupině transnacionálů je užití angličtiny úzce spojeno s pobytem v baru a s jinými spíše zábavnými aktivitami, což vede především ze strany nerodilých mluvčích k jeho asociaci s tímto prostředím. Změna jazyka může být doprovodným znakem přechodu z jedné časové roviny do druhé – z času práce do času zábavy. Užití „hostelové angličtiny“ je podstatným rysem chaotického stylu života skupiny cizinců v Českém Krumlově.

Výjimečně dochází k použití jiných jazyků v případě přátelského, soukromého rozhovoru mezi osobami stejné národnosti (konkrétně u Brazilců).

Z předchozího textu vyplývá, že se jedná o lidi značně různorodé, dokonce i po anatomické stránce velice odlišné, s podstatně jinými vzorci chování a odlišnými mateřskými jazyky.

5.3. Hostel a cizinec, materiální a nemateriální struktura hostelu

Hostel, specifický druh ubytování, vznikl se záměrem nabídky levného ubytování pro studenty, mladé lidi a osoby v horší finanční situaci, kteří chtěli cestovat. První předchůdce dnešních hostelů najdeme již na počátku 20. století v Německu, odkud se rychle hostely rozšířily do ostatní Evropy a posléze i do USA a celé Asie.

Hostel se liší od jiných typů ubytování v mnoha ohledech. Aby mohl fungovat za nižší ceny, tedy nabízet ubytování pro jiný druh zákazníka než např. hotel, pension, nabízí hostel ubytování bez většího komfortu. Časté jsou pokoje pro větší počet lidí a společné sociální zařízení.

Materiální struktura hostelu A i B se od sebe v podstatě neliší. Hostely A a B mají tak jako každé jiné velké hostely v Evropě prostory pro ubytování pro různé počty osob, recepci, kuchyňku, restauraci, bar a sociální zařízení. Cena je úměrná množství ubytovaných osob na pokoji (čím více osob, tím nižší cena).

Materiální uspořádání hostelu určuje a zároveň odráží specifický styl života uvnitř. Hostel slouží primárně jako krátkodobé, dočasné řešení ubytování, což je jeden z důvodů, proč se v něm neklade důraz na komfort. Jakási provizornost je bezproblémová, pokud se osoba v hostelu ubytuje pouze na kratší dobu, ale naopak začíná být problémová pro jedince, kteří v hostelu pobývají déle.

Delší pobyt v hostelu bych neunesla. Někdy je prostě hezký se ráno jenom tak probudit, ale (v hostelu) ještě než si uvaříš kafe, potkáš dalších pět lidí, úplně cizích, a to někdy může být vážně těžký.³³

Je to těžký, hodně tě to omezuje. Např. jenom to, že nemáš svou vlastní koupelnu. Musíš se prostě o všechno dělit a někdy víš, že chceš jít a někam se zavřít, ale to je těžký. Víš, někdy se cítím strašně šťastný, když jdu na záchod a zamknu dveře. Prostě zamknu dveře (smích), vážně! Jo, to je skvělý. Nikdo nemůže jen tak vejít dovnitř a to jak dlouho chci, a to je soukromí... a tenhle malý kousek soukromí potřebuje každý.³⁴

Jednou z nejvýraznějších charakteristik hostelu je absence soukromí, potlačení svého osobního prostoru a v jistém ohledu i sebe sama. Absence soukromí a osobního prostoru se odráží i ve značně omezené možnosti shromažďování předmětů osobního vlastnictví. Promítá se dále do přístupu k vlastnictví jako takovému a dále oblékání jako způsobu vyjádření sama sebe. Na druhou stranu omezené množství předmětů osobního vlastnictví umožňuje určitý pocit svobody a zvýšenou mobilitu v prostoru.

Reebok, nosí ještě někdo Reeboky? Zatéká do nich. Nosil jsem je celou zimu, neměl jsem žádný teplejší boty – prostě nic. Ale co, jsou to jenom boty. Proto mám tohle místo rád, nikdo se nestará o to, co máš na sobě, jak vypadáš. Někdo si kupuje céděčka, někdo si kupuje oblečení. Já jsem si nekoupil jediný kus oblečení nejmíň za posledního půl roku. Prostě si myslím, že to ani nepotřebuju. Upřímně, nejvíc tady utrácím za alkohol. Stoprocentně. Ale myslím, že nejsem sám v tomhle městě. Mám výplatu každou neděli a půlka z ní jde rovnou na zaplacení sekury.³⁵

Zároveň je tato „nemateriálnost“ charakteristická pro jistou neukotvenost a malou míru integrace do české majority.

Rytmus života hostelu se ve značné míře liší od okolní kultury majoritní společnosti. Již výše zmíněná materialita hostelu umožňuje vznik jakéhosi subprostoru, který si částečně určuje svá vlastní pravidla. V bakalářské práci je tento jev označován jako *hostelová subkultura*. Sociokulturní prostředí hostelu utvářejí jak majitelé a zaměstnanci hostelu tak i především samotní hosté. Právě baťůžkáři z celého světa vytvářejí ono transnacionální prostředí hostelu, odkud rovněž přebírají své ideje a vzory chování (tento proces je tedy

³³ Výrok 8: Respondentka D. S., žena, 27 let, národnost irská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce středoškolské, matky vyšší odborná škola, bez vyznání, datum konání interview 11. 6. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

³⁴ Výrok 9: Respondent M. S., muž, 32 let, národnost australská, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, datum konání interview duben 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

³⁵ Výrok 10: Respondent M.S., muž, 32 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, film Lenky Hojkové „Baťůžkáři“, Famu 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

obousměrný a v podstatě seberegulující). Pokud jde o osoby ze skupiny cizinců v Českém Krumlově, pak si každý z členů drží svou vlastní kulturu, ale zároveň přebírá výše zmíněný transnacionální životní styl hostelu. Hostel je tedy „koláží“ různých pohledů a přístupů ke světu. Rovněž je nutné podotknout, že *hostelová subkultura* nepředpokládá permanentní zařazení, ale může fungovat jako jeden z možných, dočasných způsobů adaptace na určité prostředí.

Normy chování na území hostelu jsou tedy průsečíkem vzorců chování lidí z různých kultur, převažuje však kultura anglosaská, americká. Zároveň je hostel místem trávení volného času, *místem zábavy*. Těm, kteří v něm přebývají, poskytuje hostel v mnoha ohledech zázemí. Je soběstačnou jednotkou, kterou není třeba opustit. Hostel nabízí ubytování, stravu, zábavu, okruh přátel a v některých případech i zaměstnání. Bytostnou charakteristikou hostelu je hostel nejen jako jazykový, kulturní ostrov ale především také *ostrov volného času a zábavy*. Život v hostelu je životem prázdnin, není zde prostor pro vážné problémy každodenního života. Celá struktura fungování hostelu je tím ovlivněna. Tato charakteristika nezůstává omezena pouze na hosty, ale rovněž se odráží v rovině zaměstnanců hostelu. Dobrým příkladem jsou velice neformální vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavatelem jak v hostelu A i v hostelu B.

5.4. Hostelová subkultura vs. česká majorita

Členové skupiny cizinců běžně komunikují s osobami z českého prostředí, ale zpravidla se jedná o osoby začleněné do hostelového prostředí. Je nutné zdůraznit, že to platí v době, kdy se životní styl těchto osob nejvíce přibližuje neukotvenosti a stavu *chaosu* (tento moment pobyt v Českém Krumlově bude hlouběji rozveden v následujících kapitolách). Nejbližší vztahy vznikají přirozeně mezi cizinci a zaměstnanci hostelů, přičemž platí, že čím blíže je osoba z českého prostředí životu v hostelu, tím větší je možnost navázání bližšího a hlubšího vztahu se členem skupiny. Navazování kontaktů s lidmi z hostelového prostředí není vůbec náhodné, nýbrž členům skupiny transnacionálů přináší nesporné výhody. A) Většina osob české národnosti pohybující se v okolí hostelu disponuje dobrou znalostí angličtiny a anglicky jsou rovněž ochotni mluvit, z čehož vyplývá značné usnadnění komunikace, B) dále tyto osoby jsou ovlivněné rytmem života hostelu s nádechem stejné bezstarostnosti a často

sdílí podobný zájem o konzumaci alkoholu, což úzce souvisí s představou volného času, času prázdnin a zábavy.

Rovněž je důležité podotknout, že jedním z důvodů okouzlení Českým Krumlovem byl pro velkou část respondentů právě přátelský okruh, a to nejenom cizinců, ale i místních obyvatel. Střetávání se a komunikace s místními obyvateli byla jedním z důvodů pobytu ve městě a respondenti ji označili za pozitivní a výjimečnou.

Potkal jsem pár zajímavých lidí, ale všude, kde jsem byl jsem se nikdy neseznámil s místními obyvateli. A už první večer tady jsem se s několika seznámil. A byli úplně jiný než kdokoliv s kým jsem se předtím seznámil. Navázeli se do mě. Říkali mi, že jsem jenom další blbej baťůžkář, co odsud za tři dni odjede, tak proč by se se mnou měli bavit a že vůbec nic nevím. A mě se to líbilo, že se tak do mě navázeli.³⁶

Okruh blízkých přátel rovněž odráží míru integrace do české majority a postoje k pobytu v Českém Krumlově. Většina členů skupiny je přesvědčená o svém dobrém vztahu s českým okolím, od něž odvíjejí svou znalost o českém prostředí. Toto tvrzení je však značně problematické, jelikož se jeho význam mění i s mírou integrace. Ve stádiu nízké integrace do české majority je rytmus života těchto osob je určován *hostelovou subkulturou*, jedná se o způsob života charakterický pro skupinu transnacionálů. V tomto stádiu je u mnohých osob přátelský okruh sice tvořen Čechy, ale pouze těmi, kteří se pohybují v okolí hostelů a sdílejí podobný životní styl. Transnacionálové si pak často neuvědomují, že jde o pouhý zlomek české společnosti. V době aktivního života ve skupině tvoří přátelský okruh skupiny cizinců právě skupina samotná. V rámci celé skupiny pak vznikají dílčí podskupiny jednotlivých bližších přátel, ale lze říci, že cizinci nemusí navazovat přátelství směrem ven ze skupiny, jelikož si vystačí sami.

Zajímavým momentem je doba, kdy se některá z osob začne více orientovat na české prostředí a změni se motivace ohledně pobytu v Českém Krumlově. Taková změna je zpravidla následována modifikací okruhu přátel, v němž se začne objevovat více Čechů, kteří již nejsou napojeni na hostel a na *hostelovou subkulturu*. Lze tedy říci, že čím vyšší míra integrace do majority, tím narůstá počet českých přátel a zmenšuje se počet přátel cizinců. Tento krok umožňuje postupné vymanění z hostelové subkultury a má dalekosáhlé dosahy na další oblasti života, jako je třeba zaměstnání, míra konzumace alkoholu, strukturace času a především jazyk běžné každodenní komunikace. „*Ze začátku to byli z věští míry cizinci (přátelé) a potom, co jsem začal chodit s A. L. a začal se učit česky, moje čeština se zlepšila.*

³⁶ Výrok 11: Respondent M. S., muž, 32 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, film Lenky Hojkové „Baťůžkáři“, Famu 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

*Ted' bych řekl, že v Krumlově je to tak půl na půl, možná mám i víc českých přátel. Vlastně určitě jo, když o tom tak přemýšlím.*³⁷

Přístup skupiny cizinců k českému jazyku lze rozdělit do tří skupin podle míry zapojení do české společnosti a stupně zvládnutí českého jazyka: A) *ignorace* – běžným odůvodněním je, že Česká republika je příliš malou a z globálního pohledu nedůležitou zemí a že čeština je nesnadný a komplikovaný jazyk, který se není možné dobře naučit. B) Poměrně častým jevem je *zdvořilostní motivace*. Dochází k ní v případech, kdy cizinec pocítuje jakousi morální nutnost naučit se alespoň základy češtiny. Často takto nečiní prvotně kvůli sobě, ale ze zdvořilosti k občanům dané země. C) *Významná osobní motivace* vychází z cizincova vážného zájmu o dané území, často k ní dochází pokud cizincovi předci žili v zemi v minulosti. Další možností je nalezení životního partnera. Motivace může vycházet i z jiných důvodů než z výše zmiňovaných; *významná osobní motivace* však vždy úzce souvisí s plány dlouhodobého pobytu na daném území. To znamená, že přístup k jazyku, zde konkrétně k češtině, je jedním z ukazatelů vnímání pobytu v Českém Krumlově. Prakticky u všech členů skupiny přístup k jazyku reflektuje podobu pobytu v Českém Krumlově. V momentě, kdy si členové skupiny začínají uvědomovat svoji spjatost s prostorem Českého Krumlova, mění se i jejich přístup k českému jazyku a vzrůstá motivace ke studiu češtiny.

(Má čeština) není vůbec dobrá a taky mám pro to spoustu výmluv a většinu toho má na svědomí O.L. To proto, že jsem na začátku češtinu vážně učila a tři měsíce jsem se procházela kolem a zapisovala si věty do poznámkového bloku a ptala se lidí jak se řekne to a to a fakt jsem se snažila. A pak jsem potkala O.L., který je Maďar, to jen tak pro interview, a začala jsem se zkoušet učit maďarsky a pak jsem se delší dobu neučila ani jeden z jazyků. No a pak jsem se opět snažila učit maďarsky a všechno se mi to nějak popletlo. A pak jsme začali také říkat, že tady nezůstaneme, hodně dlouho jsme říkali, že tady nezůstaneme, a pak jsme občas řekli ne, ne, zůstaneme tu a chceme se naučit česky, ale pak jsme se stejně česky nenaučili.³⁸

V současnosti tři členové skupiny mluví plyně česky a rozumí bez větších obtíží, přičemž dva mají partnera původem z Českého Krumlova a třetí české předky. Tito jedinci pak mnohdy preferují komunikaci s českým prostředím právě v češtině, ale je třeba podotknout, že v této fázi se začínají oddalovat od životního stylu *hostelové subkultury*, kterým dříve žili.

³⁷ Výrok 12: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

³⁸ Výrok 13: Respondentka A. A., žena, 34 let, národnost švédská, mateřský jazyk - švédština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání rodičů vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 7. 6. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

5.5. Změny v průběhu roku

Český Krumlov jakožto město orientované na turistický ruch prochází v průběhu roku čtyřmi různými cykly, které úzce souvisejí se střídáním ročních období (*hlavní letní sezóna, přechod mezi sezónou a obdobím klidu, období klidu, přípravy na hlavní letní sezónu*). Pravidelný rytmus tohoto cyklu zasahuje určitým způsobem do životů všech obyvatel Českého Krumlova a v neposlední řadě značně ovlivňuje život hostelu, instituce na turistickém ruchu bytostně závislé.

Nejdůležitějším obdobím z hlediska veškerého dění, ekonomickými aktivitami počínaje a kulturními událostmi konče, je *letní turistická sezóna*. Tato sezóna začíná v polovině června a končí přibližně v polovině září. V tomto období přijíždí do Českého Krumlova největší počet cizinců a na to reaguje celá infrastruktura města. Léto je čas dění, čas aktivity a čas prosperity, ale rovněž i čas zábavy jak pro místní obyvatele, tak pro turisty a cestovatele.

Od poloviny září až do poloviny listopadu (v různých podnicích je toto období různě dlouhé) aktivita i příliv turistů slábnou, do fáze, kdy se stane téměř zanedbatelné. Poté nastává *období klidu*, které částečně narušují vánočními svátky a oslavami Nového Roku, v průběhu kterých se město částečně opět zalidní. Ovšem příliv turistů není v žádném případě tak výrazný, jako v době letní sezóny. Jedná o krátkodobou záležitost a zároveň do města přichází jiný typ lidí. V zimě přicházejí do města ve velké míře pouze „batůžkáři“, chybí skupinové zájezdy.

Od dubna do poloviny června nastává druhé mezidobí, ve kterém naopak probíhají *přípravy na hlavní turistickou sezónu* a počty cizinců postupně vzrůstají. Tím se zvyšují i ekonomické aktivity, počet kulturních událostí a počet pracovních příležitostí a zrychluje se i tempo života, které vyvrcholí *letní sezónou*.³⁹

Spolu s hlubšími změnami v průběhu roku, se mění i počet cizinců, kteří v Českém Krumlově přebývají dlouhodobě. Zpravidla platí, že s odlivem turistů a s přicházejícím podzimem klesá i počet osob žijících ve skupině. To zřejmě nesouvisí přímo s poklesem

³⁹ Tato tvrzení jsou poměrně snadno doložitelná skrz návštěvnost a tržby v zařízení orientovaných na turistický ruch v Českém Krumlově. Autorka pracuje s čísly ze tří různých typů zařízení – restaurace s jednou z největších návštěvností ve městě, dva nejmenované hostely a Státní hrad a zámek Český Krumlov.

pracovních příležitostí ve městě (zároveň i v hostelu), jelikož většina osob ze skupiny cizinců má značně odlišný způsob obživy, který není závislý na pracovních podmínkách v dané lokalitě. Velmi pravděpodobně tento jev souvisí spíše s utichající aktivitou ve městě a poklesem obvyklých příležitostí k zábavě. Tvrzení se ovšem nedá přímo doložit, jelikož existují pouze indicie, které poukazují na tuto skutečnost. Žádný z aktérů se nevyjádřil přímo, že by důvodem odchodu byla limitovaná možnost zábavy.

Jasně, že jo. Myslím, že léto je o mnoho hektičtější a Krumlov také a v létě se toho taky víc děje. Nemáš... vlastně každý víc paří a v tom pařícím módu také každý víc pracuje, protože je i víc práce. V podstatě 90 % města pracuje v oblasti turismu a léto je doba, kdy se vydělávají peníze. Všichni se zaměří na práci, ale protože je tady víc lidí v létě, tak se taky víc paří, a protože je léto a je práce, všichni mají víc peněz, takže to vede k tomu, že všichni paří víc... A když přijde zima a ve městě je úplně mrtvo, město je mrtvý, lidi začnou přemýšlet o tom, že ještě musí vyžít na dalších pár měsíců, protože ještě dlouho nebudou vydělávat moc peněz. A tak zůstávají víc doma. Aspoň se snaží. Menší věci a menší skupina lidí, myslím. Teda myslím tu skupinu, kterou znám. Samozřejmě, že jsou tady i místa, kde se dá sportovat, lidé tu dělají různé jiné věci, ale to se ani tak moc vlastně ke Krumlovu jako městu nevztahuje. To dělají spíš jednotlivci, ale pro Krumlov jako město je to očividně velký rozdíl. V létě a v zimě, kvůli tomu, co jsem už řekl, protože je to turistický město.⁴⁰

V zimě se prostor pro zábavu omezuje pouze na prostor baru, jelikož venkovní aktivity nejsou dlouhodobě možné. Klimatické podmínky v zimě jsou pro většinu osob ze skupiny značně nepříjemné a těžko snesitelné, jelikož přibližně polovina těchto osob pochází z podstatně teplejších oblastí.

S příchodem zimy se radikálně mění i národnostní skladba osob baru. Zatímco v průběhu léta se jedná převážně o cizince, turisty, v zimě převládají obyvatelé Českého Krumlova. Mění se tedy i charakter zábavy.

Nelze říci, že osoby, které přicestují do Českého Krumlova v nějakém ze zmíněných období, zůstávají déle než jiní.⁴¹

⁴⁰ Výrok 14: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁴¹ To je v rozporu s míněním některých přítomných cizinců, kteří vyjádřili přesvědčení, že v lidé, kteří přijedou v zimě zůstávají častěji.

5.6. Materiální zabezpečení – ekonomika členů hostelové subkultury

Nejvýraznějším faktorem, kterým se skupina cizinců v Českém Krumlově liší od ostatních skupin cizinců v České republice, je způsob obživy – tedy materiální zabezpečení sebe sama. V době pobytu v Českém Krumlově velká většina členů komunity *nepracuje* vůbec, z čehož vyplývá, že nemají žádný příjem. Majoritní společnost, která je se skupinou cizinců v kontaktu, si tuto skutečnost často vysvětluje představou tzv. „*bohatého cizince*“, pro kterého je vše „levné“. Skutečností je, že osoby ze skupiny transnacionálů sice ekonomické aktivity mají, ovšem ne v době pobytu v Českém Krumlově.

Životní styl, při kterém je možné alespoň jistou část roku nepracovat, je založen na nerovnoměrném rozložení majetku a rozdílech v ekonomické vyspělosti v různých zemích světa. Z toho vyplývá, že pracovat je nutné v ekonomicky vyspělých, bohatých zemích, a naopak pak žít a spotřebovávat úspory v zemích podstatně chudších. Tímto způsobem je možné prodloužit dobu, ve které není nutné pracovat, až několikanásobně. Důležité rovněž je, že právě takovýto způsob obživy způsobuje, že se velké množství členů skupiny Český Krumlov opakovaně opouští a pak se opět vrací.

Destinace, kam je možné se za prací vydat, jsou různé. Nejčastěji se jedná o Velkou Británii, Irsko, Spojené státy americké, Austrálii a v okrajovém případě Norsko a Švédsko. Často se destinací stává právě rodný stát cizince, v kterém má vybudovanou svou sociální síť a není pro něj obtížné nalézt pracovní příležitosti. „*Tohle léto jsem pracoval v Norsku tři měsíce a (v Českém Krumlově) jsem mohl zůstat celý zbytek roku.*“⁴²

Ne vždy je ovšem domovská země jako místo pro nárazovou ekonomickou aktivitu možná či vhodná. Týká se to těch jedinců, kteří A) bydlí z ekonomického hlediska v méně rozvinuté zemi světa a u kterých je B) cesta do rodné země příliš nákladná, a proto si volí k výdělkem zemi odlišnou. Za prací cizinci odjíždějí především v zimním období (období zimy na severní polokouli).

Způsoby obživy a s nimi úzce spojené odjezdy a návraty nejsou stereotypní. Naopak u různých osob nabývají rozdílných podob. Škála strategií je široká a liší se u osob, které v Českém Krumlově pobývají maximální dobu v průběhu roku a odjíždějí na kratší dobu, a u

⁴² Výrok 15: Respondent D. F., muž, 37 let, národnost norská, vzdělání středoškolské, vzdělání rodičů matka základní, otec vyučený truhlář, bez vyznání, datum konání interview 23. 4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

těch kteří mají z různých důvodů přístup opačný (tento druhý způsob je však méně běžný). Respondent N. S. popisuje svou strategii materiálního zabezpečení sebe následujícími slovy:

Rozhodující cena pro všechny moje cesty je pivo. Ve Velké Británii v hospodě je levný, když stojí dvě libry, ale většina míst ho prodává spíš za tři. V hostelu B si za to koupím šest piv, takže jo Česká republika je levná pro lidi z Velký Británie. Ale abych si mohl dovolit odjet, musím tam dost šetřit. Takže tam žiju za 25 liber na týden a pak utratím 25 liber, když jsem na dovolený. Takže 40 týdnů ve Velký Británii vůbec nežiju a pak si můžu dovolit odjet na 12 týdnů do Evropy. (Peníze jsou fakt blbý téma. Na poměry ve Velký Británii jsem chudej. Můj příjem je menší než polovina průměrného platu, vlastně o dost míň než polovina. Ale já si chudej nepřipadám. Lidi utrácejí za blbosti, věci, harampádí...)⁴³

Odlišný způsob zabezpečení si vybral respondent A. S., který odjel na dva měsíce za prací do USA. Lukrativnost pracovní nabídky souvisí s délkou pobytu v zemi obživy. Lidé ze skupiny transnacionálů často volí méně kvalifikovanou, náročnou práci, jež neodpovídá jejich odbornosti a vzdělání, aby mohli zemi, kde pracují, zase rychle opustit.

Jel jsem tam (USA) pouze s jednou myšlenkou – pracovat a pak se vrátit zpátky, jak jen to bylo možné. Přijel jsem, šel navštívit rodinu a pak jsem chtěl začít pracovat hned ten samý den více méně. Očividně jsem to dokázal, to se tak často zase nestává. Skončil jsem v odchodu s obleky, kam můj brácha chodil na brigádu, a tam jsem pracoval asi tak měsíc a půl. Mimochodem později jsem se dozvěděl, že ten chlápek, co to vlastnil, skočil ve vězení, jelikož byl pedofil. Občas si mě zavolal a ukazoval mi nějaký obrázky. Ale co, byla s ním sranda, no ale to je jiný příběh. Nebudu zabíhat do podrobností, prostě jsem žehlil obleky, měřil délku kalhot a dělal manžety a pak ještě všechno možný, co se s obleky dá dělat. Vlastně to bylo spíš krejčovství, víš? Upravovali jsme obleky přesně na míru. Takže jsem tam spíš tomu chlápkuvi pomáhal vysávat a tak, no víš co myslím. A také jsem se snažil najít práci na volné noze s manželem mé sestry, protože, no to víš, v práci s internetem jsou velký peníze.⁴⁴

Není vždy nutné, aby se členové skupiny vypravili pracovat pouze jednotlivě. V roce 2004 se několik lidí z komunity rozhodlo odjet za prací společně. Konkrétně se jednalo o trhání květin ve Velké Británii, kde jeden z členů skupiny příležitostně pracoval v několika předešlých letech. V únoru 2004 zorganizovala tato osoba kolektivní „výpravu za prací“, která nakonec trvala po dobu dvou měsíců. Této výpravy se zúčastnili celkem čtyři cizinci a dvě Češky, které jsou s komunitou v úzkém kontaktu.

Existují zde však výjimky. Několik jednotlivců má zaměstnání v průběhu roku i v Českém Krumlově (se zpravidla tři až čtyři jedinci v různých obdobích pobytu). Zaměstnání

⁴³ Výrok 16: Respondent N. S., muž, 40 let, národnost britská, rodný jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (magisterské), současné povolání úředník, nepropraktující katolík, dotazník s otevřenými otázkami 24. 5. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁴⁴ Výrok 17: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

se pak často pojí s pobytem v hostelu. Nejstálejším zaměstnáním pro členy skupiny je pak práce na recepci hostelu. V jiných případech se jedná o pomocné práce v hostelu či barman v hostelovém baru. V případě třech osob se způsob obživy k hostelu neváže vůbec: A) zaměstnání v pozici kuchaře v jedné z místních restaurací (v současnosti se tato osoba přesunula do restaurace hostelu B, kde pracuje rovněž jako kuchař) B) správa a údržba objektu nedaleko Českého Krumlova.

Podstatné je, že počet jedinců s ekonomickými aktivitami v Českém Krumlově nepřesahuje polovinu počtu jedinců v celé skupině. Jedinci s ekonomickými aktivitami v Českém Krumlově tvoří většinu pevného jádra skupiny, a jak již bylo výše zmíněno, práce v hostelu je stále do velké míry ovlivňována *hostelovou subkulturou*. Proto tento způsob obživy nelze považovat ze úplné vymanění se z rytmu života skupiny cizinců v Českém Krumlově.

Přestože existuje pro většinu členů skupiny propastný rozdíl mezi *časem práce* a *časem volna* (v Českém Krumlově si prodlužují *čas volna*), práce jako taková při pobytu v Českém Krumlově do jisté míry zůstává, ale paradoxně v podobě volnočasové aktivity. Tento typ práce, typický pro aktivní pobyt ve skupině a plné začlenění se do *hostelové subkultury*, je značně odlišný od běžné představy práce majority. Práce v běžném slova smyslu je vykonávána za nějakým účelem a často tímto účelem je zabezpečení sebe sama, tudíž získávání financí. Velké množství členů skupiny však pracovalo ze začátku pouze proto, aby si ukrátili dlouhou chvíli v průběhu dne. Práce tedy u nich nabývá významu volnočasové aktivity. Důležitou charakteristikou této práce je rovněž skutečnost, že není placená, často byla taková práce odměňovaná jídlem a nebo noclehem zdarma. Příkladů je zde hned několik: V roce 2002 se pár členů skupiny podílelo na opravě domu v historické části města a za svou práci byli odměňováni jídlem.

Mojí první prací bylo stavět dům. Stavili jsme střechu baráku pro E. B. Vlastně to byla taková práce za jídlo, prostě ani ne za peníze. Pracovali jsme vždycky celý den a když jsme skončili tak mám (E.B.) koupil jídlo. Myslím, že tu práci jsme dělali proto, abychom se tam trochu zaměstnali, když už nic jiného. Teda to je, proč jsem to dělal já, nedělal jsem to pro peníze.⁴⁵

⁴⁵ Výrok 18: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

V létě 2005 začaly čtyři osoby čas od času pracovat v jednom z nově otevřených baru. Tato činnost nebyla placená, ale vycházela čistě z přátelského gesta vůči majitelům nově otevřeného baru. Při práci v baru mohli pomáhající konzumovat alkohol zdarma, rovněž se podíleli na vymalování baru nástěnnou malbou, za kterou byli rovněž odměněni právě alkoholem.

Tyto případy práce jako dobrovolné aktivity se zdají v rozporu s původní vizí pobytu Českého Krumlova jako času volna, prázdnin a zábavy. V tomto módu však nelze zůstat věčně. Proto by se nutkání práce v jejich volném čase dalo interpretovat jako pokus o částečné vymanění se ze situace, která ve své podstatě není reálná. Situace je neudržitelná v tom slova smyslu, že ji nelze provozovat dlouhodobě a že izoluje členy skupiny od hodnot a struktury života jak české majority, tak i majority v domovské zemi.

Pojetí práce je rovněž jako jazyk a okruh přátel indikátorem míry začlenění do *hostelové subkultury*. U skupiny transnacionálů lze pozorovat na příkladu práce tři fáze přechodu mezi A) *aktivním životem ve skupině* přes B) *částečné vymanění se z jejího života* až po situaci, kde se C) *pobyt ve skupině a interakce s ní stávají pouze příležitostné*.

A) V době *aktivního života ve skupině* je nejčastěji využívaným způsobem obživy výše zmíněné vycestovávání do bohatých zemí světa. U některých osob toto období existuje i v době, kdy pracují v hostelu. To je sice práce placená, ale natolik ovlivněná rytmem života v hostelu, že období práce a volna zůstává nerozčleněné. Především sem však platí výše zmíněná dobrovolná práce. B) Ve fázi *částečného vymanění ze života skupiny* dochází k zvýšení intenzity práce a často i její alokace mimo oblast hostelu, do této skupiny se však může řadit i práce v hostelu přičemž záleží na myšlenkovém rozpoložení dané osoby a na ostatních indikátorech míry integrace do české společnosti. C) *Posledním stupněm odloučení se od rytmu života skupiny transnacionálů* je myšlenkový posun směrem k představě práce jako normy a její uznání za hlavní zdroj obživy. Zpravidla je práce v této fázi úplně odloučena od života hostelu, který tím pádem nemůže ve vyšší míře ovlivňovat život dané osoby a pobyt v hotelovém prostředí se stává příležitostným. Výjimku tvoří jeden z členů skupiny, který je do české majority začleněn více, přesto pracuje v restauraci hostelu B. Ale u této osoby je návrat do hostelového prostředí až druhotný a ostatní faktory, jako jazyk, okruh přátel a partnerka, indikují vysokou míru integrace. Osoby, které se vyznačují motivací pracovat v českém prostředí, rovněž přestaly pít alkohol ve větší míře, mají zájem o český jazyk a zpravidla mají i partnerku Češku. Integraci do českého prostředí vidí jako klíčový moment svého života v České republice. Rovněž je nutné podotknout, že tyto osoby často opouští

Český Krumlov a vrací se do něj příležitostně, jelikož město samé nenabízí větší množství pracovních příležitostí mimo hostel.

Zkrátka jsem si musel najít stálou práci. Musel jsem začít přemýšlet o životě ve společnosti, v které více nebo méně musím žít a dodržovat její pravidla jako třeba platit nebo tak něco.. Také si platit zdravotní pojištění. No prostě se postarat o všechny tyhle sociální věci, které my – politická zvířátka děláme, ehm a také se začít učit jazyk, abych součástí té společnosti. Snažit se užít si věci, které bych si normálně užil i doma např. divadlo a nebo takový běžný věci jako čtení novin. Ehm, očividně bych si mohl přečíst anglické noviny, ale to by nebylo ono, nebylo by tam tolik zpráv o Čechách a tak. Učit se jazyk byl pro mě velký krok k celkové změně a byl nutný k tomu, abych mohl opravdu prožívat a opravdu žít. A to pak změnilo všechno, protože jsem začal pracovat ve společnosti, která je česká, a potom jsem se také začal cítit jinak. Víc jako, že v téhle zemi doopravdy žiji a ne, že tudy jenom projíždím. A to je ten největší rozdíl mezi životem předtím a teď. Teď tady žiju a předtím jsem tudy jenom projížděl.⁴⁶

5.7. Běžný den v životě člena skupiny, společné aktivity

„Běžný den“ u osob komunity se dá rozdělit opět do tří základních schémat podle toho, nakolik práce zasahuje do trávení volného času osob ze skupiny A) *osoby, které během pobytu ve skupině nepracují vůbec*, B) *osoby, které pracují*, C) *osoby na okraji dění ve skupině*, přičemž kategorie korespondují s výše uvedeným rozčlením ohledně přístupu k práci.

Tyto tři odlišné způsoby trávení dne spojuje při pobytu v Českém Krumlově hned několik motivů: *bezstarostnost, nepodstatnost času, pomalý životní rytmus, zábavné aktivity* – činnosti jsou zpravidla provozovány s dalšími osobami ze skupiny a provázeny konzumací alkoholu. K utvoření představy o životě ve skupině, nejlépe poslouží slova členů samotných, přičemž úryvky odpovídají výše zmíněným typům osob ve skupině transnacionálů:

Pro mě je to tak, že vstanu okolo poledne. Dám si hrnek kafe a pak po kafi jdu do restaurace a dám si polívku. Pak jdu zpátky do hostelu, poslouchám nějakou hudbu a nebo si možná zahraju ping-pong. A nebo jdu možná tak na půl hodiny na kolo a pak se vrátím a dám si večeři... ..Pak jdeme pít (alkohol)... ..Pozdě... pro mě jsou pozdě tři hodiny v noci, ale někteří lidé tady pijí třeba tak do šesti nebo do sedmi.⁴⁷

⁴⁶ Výrok 19: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁴⁷ Výrok 20: Respondent D. F., muž, 37 let, národnost norská, mateřský jazyk, vzdělání středoškolské, vzdělání rodičů matka základní, otec vyučený truhlář, bez vyznání, datum konání interview 23. 4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

Vstávám v devět, někdy o něco později, pak otevřu recepci, pak se většinu dne prostě jen tak poflakuju po hostelu, možná někde něco trochu uklidím. Ehm...ubytuju lidi, povídám si s baťůžkáři, odpovím na pár otázek. Ale většinu dní to je prostě..to víš, vlastně nemáš pořád práci víc než... Když se nad tím zamyslíš – dvanáctihodinová šichta, ale v podstatě nemáš práci dýl jak dvě až tři hodiny denně... Zbytek je prostě takové poflakování na terase, hraní ping-pongu. Prostě povídání si s lidma. Občas se snažím se přes den aspoň na pár hodin vyspat. Zavřu okolo devátý v noci...a pak chlastání...bohužel, ale to je tak většinou jenom, protože nemám místo kam jít...jako kam vypadnout. A když jsi tady, tak už prostě se taky většinou připojíš k nějaký tý párty.⁴⁸

To záleží na tom, co jsem dělala předešlou noc. Když jsem pařila tak vsávám pozdě. Snažím se chvíli cvičit jógu a pak, když je hezké počasí, jdu na procházku do města. Nahoru do zámecký zahrady, do lesa a když počasí hezký není, tak jdu někam na kafe. Čtu si, maluji, hmm prostě je to všechno dost pohoda... ..(večer) možná něco dobrýho uvařím, ehm, jo, ale nejčastěji skončím v hostelu B nebo kavárně „Beze jména“ a nebo hostelu A.⁴⁹

Náplní společných aktivit je v první řadě společná konzumace alkoholu v několika vybraných barech (blíže viz kapitola *Souvislosti mezi konzumací alkoholu a pobytem v Českém Krumlově*). Pořádají se však i aktivity, které svoji náročností na přípravu a nasazením účastníků překračují běžné spontánní setkání v rámci skupiny. Takovou v létě velmi častou aktivitou je sjíždění řeky na duších. Dále se uskutečňují párty, výlety do okolí i do zahraničí, společné večere (viz. Obr. 3 Přílohy oddíl Fotografie), případně jiné menší aktivity.

Zorganizovali jsme jednu párty na zřícenině, přece víš, „Get Ruined“ párty na Ptačáku. To ale byla zábava a taky jsme se aspoň trochu protáhli. Ten nápad dostal K. N. Tehdy jak to bylo tu první neděli... Probudili jsme dost pozdě a K. N. mi řekl: vím o skvělým místě, můžeme tam dneska večer mít párty. A já řekl: no jasně, pojďme do toho. A tak jsme namalovali plakátky a pak jsme je rozevěsili všude možně a za tři hodiny jsme sehnali asi 50 lidí a zavedli jsme je na tu párty. Po druhý jsme to připravili ještě lépe.

K. N. a já jsme šli napřed a pokáceli jsme strom, suchej strom samozřejmě. Kácení suchých stromů je pro les dobrý. Párty byla dost velká, ale trochu ji pokazil déšť, jelikož přšelo celý den...⁵⁰

⁴⁸ Výrok 21: Respondent M. S., muž, 32 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, datum konání interview 30. 4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁴⁹ Výrok 22: Respondentka D. S., žena, 27 let, národnost irská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, vyšší odborná škola, bez vyznání, datum konání interview 11. 6. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁵⁰ Výrok 23: Respondent L. P., muž, 22 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání středoškolské, vzdělání otce, matky neuvědl, bez vyznání, datum konání interview červenec 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

Společenskou událostí roku je pak společná oslava Vánoc a Nového roku. V oslavách tradičních svátků se pak prolínají zvyky, přivezené jednotlivými osobami z různých zemí. Část skupiny cizinců se účastní společné vánoční večeře. Večeře se pravidelně již několik let koná v hostelu B večer dne 24.12. podle české tradice. Přítomní jsou i čeští přátelé cizinců, kteří se pohybují v hostelovém prostředí. Po večeři se koná společné rozbalování dárků na zadním baru hostelu B. Celý večer vrcholí následným povídáním při konzumaci alkoholu. Na Nový Rok se v baru hostelu B pořádá maškarní bál. Je zajímavé, že mnohé osoby ze skupiny transnacionálů projevují o tento způsob oslavy poměrně velký zájem a k přípravě masek přistupují svědomitě. V baru zpravidla hraje živá kapela, lidé tančí a alkohol se konzumuje ze všech příležitostí v průběhu roku v nejhojnější míře (viz Obr. 4 a 5 Přílohy oddíl Fotografie).

5.8. Děti přítomnosti

Již z výše uvedeného vyplývá, že typickým rysem skupiny cizinců v Českém Krumlově je výrazná orientace na přítomnost. Motiv života ze dne na den hluboce prostupuje celým životem osob v komunitě.

Život v přítomnosti se ukazuje v mnoha rovinách života, a to nejen v rovině A) *materiálního zabezpečení*, ale projevuje se i v oblasti B) *činností běžného dne* (viz též výše), C) *postojové a světonázorové rovině* D) a v *přátelských a partnerských vztazích*.

Strategie obživy založená na ekonomických aktivitách pouze v určité části roku má za následek nemožnost jakéhokoliv hromadění majetku. Majetek sice osoby ze skupiny transnacionálů po určitou část roku kumulují, ale posléze všechny úspory utratí a obětují pro život bez práce. U osob ze skupiny transnacionálů v době, kdy žijí životem *hostelové subkultury*, se nesetkáme s úmyslným hromaděním majetku za představou lepšího, kvalitnějšího či pohodlnějšího života. Žije se z toho, co právě je, a na to, co bude zítra nebo za deset let se nemyslí. „*Je tak trochu jako život na cestě. O budoucnost se moc nestaráš, je to spíš o poznávání lidí. Vždycky potkávaš někoho nového, noví lidé přijíždějí každý den. Je to jako... jako život plný zábavy. Je to fakt divnej způsob života, protože nevladníš nic... a tak ani budoucnost nic neznamena.*“⁵¹

⁵¹ Výrok 23: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, zdělaní otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005 (originální prepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

Tento jev však nesouvisí s nevědomostí následků takového životního stylu. Mnoho osob ze skupiny žilo „životem majetek kumulujícím“ v minulosti a většina z nich si uvědomuje, jaké důsledky neplacení daní v domovských zemích přináší (např. nemají nárok na důchod ve své rodné zemi). Podstatné je, že tyto důsledky je netíží. Preference životní strategie, kterou žijí, je jejich svobodnou volbou, zřeknutí se jistých sociálních výhod je obětí bezstarostnému životu.

V období života v „domě“ dokonce docházelo k částečnému sdílení financí těch, kteří je v té době měli. Jeden den se utratilo, co zrovna kdo měl, a co bude dál, se příliš neřešilo. Jedna z osob, která v „domě“ v té době bydlela, popsala život následujícími slovy: *„Neměli jsme takový ten vážný život, bylo to jako žít ze dne na den.“*⁵²

Podobně to funguje i v prostorách baru. Když je některý z členů komunity v nouzi, nápoje za něj platí ten, kdo finance zrovna má, přičemž daná osoba ví, že se mu jeho štědrost vrátí i s úrokem později (ne vždy nutně v podobě financí, ale i v podobě služby atd.). Konzumace alkoholu závisí víc než na finančních prostředcích na dobré zábavě. Co bude zítra není podstatné, podstatné je „užít si“ současnost (přečkat noc se dá i na pohovce u přátel a nebo v parku).

V myšlenkové rovině se orientace na současnost projevuje rovněž velice výrazně. Obzvlášť typická je výrazná nechuť cokoli plánovat (ať už jenom na několik dní dopředu). Plánováním kariéry, rodiny se lidé ze skupiny transnacionálů veskrze nezabývají a ani k tomu není prostor. Členy skupiny jakási tíže bytí nezajímá, naopak hrozí, že by mohla zkomplikovat bezstarostné bytí jich samotných, a proto jsou taková témata povětšinou tabu. Někteří představu kariéry či rodiny či partnera již předem zavrhlí, jelikož si velice dobře uvědomují, že by se museli vzdát dosavadního životního stylu.

Život ve skupině cizinců je prostoupen bezstarostností. Chybí jakékoli projevy zodpovědnosti. Naopak osoby ze skupiny transnacionálů ke zodpovědnosti projevují odpor. Rozhodně nepocítují zodpovědnost vůči české majoritě, ale ani vůči sobě. Respondent O. Z. vyjadřuje svůj postoj k zodpovědnosti v následující větě: *„Normálním životem nežiji už asi pět let a to je ten pravý život, který mám rád. Žádná zodpovědnost. Vůbec nemám takový to, že bych musel být někde přesně teď nebo v osm hodin musím udělat tohle... Prostě jsem opravdu*

⁵² Výrok 24: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, zdělaní otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

*svobodný. Pracuju, kdykoliv chci.*⁵³ Ve skupině sice existují silné přátelské vztahy a projevy solidarity, ale ty mohou fungovat do jisté míry i bez zodpovědnosti. Zodpovědnost je zde rovněž pro členy skupiny cizinců žijících v rytmu života *hostelové subkultury* limitem těchto vztahů. Přátelské vztahy ve skupině poskytují jistou sociální síť, nabízející ochranu v potenciálních nepříjemných situacích, ale v případě, že by se něco doopravdy vážného stalo, se cizincům ze skupiny vždy nabízí poslední varianta – vrátit se domů. Doma lze vždycky začít znovu – začít s „čistým štítem“.

5.9. Souvislosti mezi konzumací alkoholu a pobytem v Českém Krumlově

Život skupiny cizinců v Českém Krumlově úzce souvisí s konzumací alkoholu. Někteří respondenti dokonce konzumaci alkoholu považují za ústřední motiv pobytu v Českém Krumlově. *„Pítí alkoholu je nedílnou součástí mého života v Českém Krumlově. Všichni lidé, které znám, pijí denně, je to tady dost běžné. Často si přeji, abych tolik nepil, obzvláště po ránu.*“⁵⁴

Paradoxně sami respondenti nevěděli přesně, proč alkohol konzumují a ani proč ho konzumují v tak velké míře, přičemž ho někdy ani konzumovat nechtějí. Konzumace alkoholu dokonce může mít v jistém smyslu negativní důsledky na jedince samotného např. v tom smyslu, že se přestává věnovat veškerým jiným aktivitám mimo konzumaci alkoholu a trávení času s přáteli. Respondent K. D. se zmiňuje hned o několika takovýchto situacích ve svém soukromém deníku: *„Už několikrát jsem si chtěl jít prohlídnout zámek, ale pokaždé jsem se zaseknul v hospodě.“* Příkladem o něco více destruktivní aktivity pod vlivem alkoholu je popis následující situace. *„Na břicho mi sirkou vyškrábali ten nejhorší nápis: just add beer.*“⁵⁵ (viz Obr. 6 Přílohy oddíl Fotografie) Je třeba zmínit, že chování respondenta K. D. lze označit za extrémní. Většina členů skupiny transnacionálů by se s tímto způsobem chování pravděpodobně neidentifikovala. Podstatné u tohoto případu však je jeho destruktivní

⁵³ Výrok 25: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, zdělaní otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁵⁴ Výrok 26: Respondent T. S., muž, 36 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (Ph.D.), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, dotazník s otevřenými otázkami 24. 5. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁵⁵ Výrok 27: Respondent K. D., muž, 27 let, národnost irská, rodný jazyk angličtina, vzdělání SŠ (v současnosti student VŠ), nepraktikující katolík, soukromý deník z léta 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

charakter, který v o trochu jiné podobě u členů skupiny transnacionálů rovněž vyskytuje. Konzumace alkoholu se tedy někdy může jevit až jako absurdní nebo nahodilá, proto cílem této kapitoly je objasnit formu a funkce konzumace alkoholu u skupiny transnacionálů v Českém Krumlově.

Alkohol je zpravidla konzumován denně, ne však každý den ve stejné míře. Denní množství požitého alkoholu je pro různé osoby ve skupině rozdílné. Často závisí na původní kultuře, ze které vzešli, a na individuální fyzické toleranci vůči alkoholu u každého jedince. Důležité je, že všichni respondenti uvedli, že alkohol v Českém Krumlově konzumují v podstatně vyšší míře než v zemi svého původu. „*Předtím než jsem sem přijel, jsem dva a půl roku nepil a pak jako všichni ostatní, co sem přijeli, jsem začal pít také. Ale zase ne tak moc, já moc rád nepiju. Vypiju dvě piva a jsem opilej.*“⁵⁶

Zpravidla alkohol nekonzumují v takové míře osoby s vlastním ubytováním, které žijí mimo prostor hostelu. Lze tedy konstatovat, že vysoká míra konzumace alkoholu se váže k období aktivního pobytu ve skupině, kdy je život jedince nejvíce ovlivněn *hostelovou subkulturou*, a naopak ubývá se zvyšující se mírou integrace do české majority.

Zajímavá je skutečnost, že respondenti si neuvědomují žádný jasný důvod, kterým by mohli konzumaci alkoholu odůvodnit. Prvotní reakcí tedy byla nevědomost – neznalost důvodů, přesto po zamyšlení se nad otázkou většina respondentů našla druhotná odůvodnění. Nejčastěji se vyskytovaly odpovědi typu: pití alkoholu je součástí české kultury, proto kdo je v České republice, musí pít alkohol, nebo alkohol je v České republice levný, české pivo je nejlepší pivo na světě. Vyskytují se ovšem i komplikovanější odpovědi, které úzce souvisí s niternými pocity a emocemi respondentů. Přestože tato odůvodnění jsou smysluplná, samotnou problematiku konzumace alkoholu plně nevysvětlují (už pouze z toho důvodu, že jsou to vysvětlení sekundární a primární je ona nevědomělost, strukturální podstata jevu).

Jednou z hlavních charakteristik konzumace alkoholu ve skupině transnacionálů je spontánnost (ta patří k podstatě existence v komunitě jako takové, ale je zásadní především pro konzumaci alkoholu). Konzumace alkoholu není nijak plánovaná, ale prostě k ní dojde. To je docela běžná zkušenost všech členů skupiny. Konzumace alkoholu nabývá svůj smysl až v kontextu života *hostelové subkultury* a pouze skrze ni může být v dané skupině vysvětlena. „*Je to (pití alkoholu) prostě velkou součástí toho, co tady všichni moji kamarádi*

⁵⁶ Výrok 28: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk - portugalština, vzdělání vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

*dělají a kde se setkáváme, prostě kde jsme, hodně velká součást... ...A nikdy to neplánujeme, prostě vím, že tam budou (že ostatní členové skupiny transnacionálů budou v baru).*⁵⁷

Již samotný pobyt v hostelu je s konzumací alkoholu bytostně spojen. Jeho prostorové uspořádání a vybavení k tomu buď přispívá nebo pití alkoholu předjímá. V současnosti je součástí většiny větších hostelů bar, hostely A a B nejsou výjimkou. Existence barů jako součástí hostelu souvisí s pojetím hostelu jakožto institucí prázdnin. Hostel je institucí trávení času volna a právě čas volna je v evropsko-americké tradici je úzce spojený s konzumací alkoholu. Alkohol zde hraje roli indikátoru přechodu od času práce do času volna, na což poukazuje Joseph Gusfield a Gerald Mars. Gusfield tvrdí, že konzumace alkoholu se váže k přechodu z času práce (*work time*) do času zábavy, hry (*play time*), což je přesný opak konzumace kávy, která provází přechod opačný. Mars dále dodává, že konzumace alkoholu zároveň slouží ve společnosti k označení identity osoby v tom smyslu, že ji buďto vylučuje z určité skupiny, nebo naopak k určité skupině připoutává⁵⁸.

Rovněž etnografické popisy tradičních společností a různé zprávy o společenstvích v minulosti poukazují k užívání psychotropních látek včetně alkoholu v rámci rituálu⁵⁹, tedy v čase *posvátna*. Přijmeme-li fakt, že v dnešní sekularizované společnosti čas *posvátna* nahradil čas volna, který je bytostně spojován s časem zábavy, pak lze vysvětlit konzumaci alkoholu v *hostelové subkultuře* právě časem volna a zábavy.

Ústřední argumentem bakalářské práce je tvrzení, že specifický život skupiny cizinců v Českém Krumlově lze interpretovat jako snahu o *setrvávání v čase volna a zábavy*, což lze vysvětlit jako paralelní jev vytržení z každodenní reality (tedy opak všedního), které v minulosti nabízelo náboženství. Zvýšená konzumace alkoholu ve skupině cizinců v Českém Krumlově může být tudíž chápána jako jeden z projevů o toto setrvávání v čase volna a zábavy. To, že se alkohol úzce pojí se zábavou a volnem, pocítují i členové skupiny transnacionálů. Jeden z nich popisuje tento vztah následujícími slovy: „*Když se pije (alkohol,) tak se nikdy nepracuje, takže pití (alkoholu) a zábava, to je to, proč pijeme, abychom se mohli bavit.*“⁶⁰ Alkohol zde funguje jako prvek, který v tomto případě zábavu udržuje a zároveň i indikuje. Hlavní význam pití alkoholu spočívá v tom, že utváří identitu jednotlivců ve smyslu

⁵⁷ Výrok 29: Respondentka D. S., žena, 27 let, národnost irská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce středoškolské, matky vyšší odborná škola, bez vyznání, datum konání interview 11. 6. 2007 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁵⁸ Douglas, Mary ed.: *Constructive Drinking. Perspectives on Drink from Anthropology*. Cambridge University Press, Cambridge 1987, str. 8

⁵⁹ Goodman, Jordan; Lovejoy, Paul E.; Sherratt, Andrew eds.: *Consuming Habits. Drugs in History and Anthropology*. Routledge, Londýn 1995, str. 26

⁶⁰ Výrok 30: Respondent L. P., muž, 22 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání středoškolské, vzdělání otce, matky nevedl, bez vyznání, datum konání interview červenec 2005

sounáležitosti s určitou skupinou. V tomto slova smyslu se kolem konzumace alkoholu vytváří určitá sociální realita.⁶¹ Výše citovaný respondent L. P. uvedl ohledně konzumace ještě jednu zajímavou skutečnost. „*Mohl bych lhát a říct, že piju kvůli chuti, chuť alkoholu mám rád, ale myslím si, že důvodem proč piju je...někdy piju, abych uniknul realitě a upřímně, někdy piju proto, aby realita byla hezčí, protože (alkohol) to umí udělat...*“⁶². Zajímavým momentem je zmínka o jakési dvojí realitě. Z jedné reality respondentovi alkohol pomáhá ven, přičemž mu pomáhá navodit realitu odlišnou, „hezčí“. Alkohol pomáhá přechodu mezi sociální realitou času práce do sociální reality *času volna a zábavy*, ke které se vážou jiná pravidla, a umožňuje vznik takového uskupení osob, jako je právě skupina transnacionálů v Českém Krumlově. Tato skupina se z velké míry konstituuje právě vzájemným sdílením alkoholu, jenž nabývá ritualizované formy. Být členem skupiny znamená kolektivně konzumovat alkohol s ostatními členy skupiny. Tato konzumace zároveň upevňuje vztahy uvnitř skupiny a vyvolává v aktérech pocity sounáležitosti, rovnosti a celku. Společná konzumace alkoholu je pak ekvivalentní *rituálům společného stolování*, tak jak o ní mluví Arnold van Genep ve své knize *Přechodové rituály*.⁶³

Společná konzumace alkoholu je poměrně silně ritualizovaná i u sledované skupiny transnacionálů. Ve svém důsledku přispívá k posilování vnitřní integrity skupiny, k navozování a posilování pocitu spolupatříčnosti. Mezi takovéto ritualizované chování patří systém přípitků, který tvoří jednu z hlavních součástí upevňování sounáležitosti s ostatními. Přípitky jsou symbolickým vyjádřením přátelství nebo nepřátelství. Nepřipítí si s určitou osobou se rovná jejímu vyloučení z okruhu přátel a sobě rovných. Nejčastěji dochází k přípitkům při pití tzv. panáků. Při pití panáků si členové skupiny přitukávají všichni a při každém jednotlivém pití. Odlišná je situace u piva a vína, které lze považovat za tzv. *hlavní nápoj*, s tím si členové skupiny přitukávají pouze, pokud je nový, anebo příležitostně pokud, někdo přípitek iniciuje. Slova pronášená při přípitku jsou různá, nejčastěji se připíjí českým „na zdraví“. Rovněž jsou běžné cizojazyčné výrazy, které jsou obdobou českého výrazu „na zdraví“ – nejčastěji anglické „cheers“, španělské „salut“, maďarské „egèszsègedre“ švédské „skål“ a jiné. Tyto výrazy jsou pak nejčastěji užívány cizinci samými v závislosti na jejich mateřském jazyce, případně jejich českými přáteli.

⁶¹ Pojem sociální realita vnímám tak jak ho popsali Berger a Luckmann ve své knize *Sociální konstrukce reality*. Berger Peter L.; Luckmann Thomas: *Sociální konstrukce reality*. CDK, Brno 1999, str. 128–177.

⁶² Výrok 31: Respondent L. P., muž, 22 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání středoškolské, vzdělání otce, matky nevedl, bez vyznání, datum konání interview červenec 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

⁶³ Genep, Arnold van: *Přechodové rituály*. Lidové noviny, Praha 1997, str. 35.

Členové skupiny A. A. a O. L. používají v rámci jisté „hry s neznámým jazykem“ odlišné české slovo, které zní podobně jako „na zdraví“, konkrétně „nádraží“ nebo „náradí“. Tento případ úmyslné záměny slov je ale výjimečný a je pronášen za účelem navození žertovné atmosféry.

Společná konzumace alkoholu vystupuje i jako nástroj pro vyjednávání místa jedince ve skupině. V tomto smyslu je zajímavým prvkem v rámci konzumace alkoholu skupinou transnacionálů výměna panáků alkoholu, která funguje na principu daru jak o něm píše Marcel Mauss v *Eseji o daru*.⁶⁴ U pití panáků respondenti uvádějí, že často cítí nutkání jednak na panáky zvat své přátele a rovněž panáky, pokud byli předtím pozvaní, oplácet. Ačkoliv členové skupiny pocházejí z různého kulturního prostředí, oplácení panáků je pro ně jevem univerzálním a dalo by se zařadit k normám chování v rámci *hostelové subkultury*. Pokud některý z aktérů koupí „rundu panáků“, zdánlivě za ni nic nepožaduje, ale nevyřčeným pravidlem, na kterém celá skupina lpí, je panák při příští příležitosti oplatit, nejlépe další rundou. Konzumace alkoholu se zde pak stává „začarovaným kruhem“, ze kterého není úniku. Jedinou možností narušení kruhu je oddálení se od skupiny a vzdálení se života v rámci *hostelové subkultury*, což znamená přestat se aktivně účastnit dění skupiny.

U konzumace alkoholu skupiny transnacionálů dochází ještě k jednomu pozoruhodnému momentu. Někteří z respondentů zmínili, že čas od času považují za nutnost si vyhradit tzv. *detoxikační dny* (z anglického *detox days*), kdy jedinci úmyslně nepijí vůbec. Tento jev se objevil u cizinců z druhé podskupiny kolem hostelu B z roku 2005. Osoby ze skupiny cizinců se těchto detoxikačních dnů účastní A) kolektivně, nikdy se však nejedná o všechny členy skupiny, nebo B) individuálně, s tím se často pojí i stranění se zbytku skupiny. Není neobvyklé, že osoba, která se chce vymanit z koloběhu konzumace alkoholu, na čas opustí město.

O těchto *detoxikačních dnech* se zmiňuje respondent K. D. následujícími slovy:

Ehm, budu teď k tobě upřímněj, máme někdy detox, a to pak máme někdy i víc srandy, víš... .. jasně, že potřebuju nějaký ten „detox“... ..ehm, prostě nechci být jen nějaká zombie. Víš co myslím? Je sranda pít, ale zároveň je sranda nepít. Víš, já jsem prostě chlastal strašně moc, víš, před pár lety. A jednou jsem měl kocovinu osm měsíců. A to nebyla sranda. Tehdy jsem se odebral na dost temný místo. Dokonce i moje vlasy zčernaly... Proto je „detox“ dobrá věc. Někdy je dobrý dát si pauzu.⁶⁵

⁶⁴ Mauss, Marcel: *Esej o daru, podobě a důvodech směny v archaických společnostech*. Sociologické nakladatelství, Praha 1999, vydání první.

⁶⁵ Výrok 32: Respondent K. D., muž, 27 let, národnost irská, rodný jazyk angličtina, vzdělání středoškolské (v současnosti student VŠ), nepraktikující katolík, soukromý deník z léta 2005 (originální přepis výroku v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

Detoxikační dny jsou zajímavým prvkem života *hostelové subkultury*, jelikož podobně jako *volnočasová práce* a jednotlivé odjezdy z Českého Krumlova jí částečně narušují. Každé takové narušení lze vnímat jako návrat k *času práce* a ke každodennosti české majority. *Hostelová subkultura* je totiž dimenzí *volného času* a *času zábavy*, ve které ovšem nelze setrvávat věčně ani dlouhodobě, aniž by se na jedinci destruktivně podepsala.

5.10. Život v chaosu

V předchozí kapitole byla nastíněna souvislost mezi *časem posvátným* a *časem volna a zábavy*. Tyto dvě odlišné časové dimenze jsou v jistém slova smyslu k sobě paralelní, což ale neznamená, že jsou jedno a totéž. Zdá se, že si období *času práce* a *času volna a zábavy* v mnohých ohledech zachovala určité charakteristiky svých předchůdců *profánního času* a *času posvátného*. Jeden z významných teoretiků, který se *posvátným časem* zabývá je, Mircea Eliade. Ve svém knize „Mýtus o věčném návratu“ popisuje *posvátný čas* skrze následující charakteristiky: V minulosti (ale i u některých současných případech) do *posvátného času* spadaly především rity oslav výročních svátků. Oslava jako taková byla příležitostí právě pro vytržení z *profánního běhu* času. Podstatný pro tuto práci je především poměrně četný výskyt cyklicky se opakujících svátků, jejichž účelem byla regenerace přírody a ve své podstatě i regenerace celého světa. Od této vize světa se odvíjí *cyklické pojetí času*, čas je uzavřeným cyklem, přičemž tyto cykly se neustále opakují. Člověk žijící v *cyklickém čase* měl dojem, že celý vesmír musí být jednou za čas regenerován nebo úplně znovu zrozen. Předtím, než dojde ke zrození, je však potřeba *prvotního chaosu*, z kterého řád světa vzniká. Právě mnohé archaické cyklicky slavené svátky mají za úkol simulovat *prvotní chaos* a poté napomoci zrození nového počátku světa – zrození řádu. Tyto rituály je pak nutné každý rok opakovat, jelikož všeobecně známým rysem přírody je neustálý úpadek (či změna); i lidské bytosti chybují – i pro ně je třeba nových počátků. *Cyklický čas* umožňuje nové počátky jak lidským bytostem, tak i přírodě. Na tomto principu pak stojí celý vesmír, celá kosmologie archaického člověka. *Cyklický čas* má pak ještě jeden zásadní dopad, konkrétně ten, že se mu úspěšně daří rok od roku rušit tíživý dopad minulosti – historie.⁶⁶

⁶⁶ Eliade, Mircea: *Mýtus o věčném návratu*. Oikoymenth, Praha 1993.

V menším měřítku lze prvky tohoto přístupu k životu vidět i v životním stylu transnacionální skupiny v Českém Krumlově. Jednotlivé cykly zde ovšem nenabývají podobu intervalu kalendářního roku. Periodicita je dána střídáním jednoho období mimo Český Krumlov a následujícího jednoho období života v Českém Krumlově přičemž tato periodicita je prožívána individuálně, v závislosti na individuální strategii transnacionála. *Profánní čas* neboli *čas práce* pak představuje období mimo Český Krumlov (ať již se jedná o skutečnou práci nebo pouze vycestování z Českého Krumlova) a obdobou *posvátného času* neboli *časem volna a zábavy* je pobyt v Českém Krumlově. Zásadní rozdíl od rozložení těchto odlišných časových dimenzí v průběhu jednoho cyklu, jak o něm mluví Mircea Eliade, je v tom, že v případě skupiny cizinců je období *času volna a zábavy* protahováno na úkor *času práce*. Tedy období *chaosu a neřádu* je prodlužováno na úkor *řádu a normativního životního stylu*. Rozdělení na období *chaosu* a *řádu* je kulturně univerzální, tudíž ve své podstatě je pro všechny společnosti totožné. Značnou odlišnost *hostelové subkultury* lze tedy interpretovat skrze snahu setrvávání v *období chaosu*, od čehož se rovněž odvíjejí její charakteristiky. Čím více je osoba začleněná do života *hostelové subkultury*, tím víc rytmus jejího života nabývá podoby *života v chaosu*. Naopak jedinci na okraji *hostelové subkultury* jsou *životem v chaosu* ovlivňováni pouze příležitostně nebo částečně. Zásadním odklonem od Eliadovy podoby střídání těchto časových dimenzí je, že u skupiny transnacionálů a *hostelové subkultury* není funkcí *časové dimenze chaosu* znovuregenerace přírody, řádu a člověka samého. Jedinci ze skupiny transnacionálů setrvávají v *časové dimenzi chaosu* pro ní samotnou a pro specifický životní styl, který ji provází. *Život v chaosu* je neustálým vytržením z rutinní každodennosti života v řádu. Vytržením, které provází velice podobné charakteristiky s jevem, který tematizuje Victor Turner pod termínem *communitas*. Victor Turner, který se s Eliadem v mnohém shoduje, detailněji popisuje průběh rituálu, přičemž rozvíjí starší pojetí přechodových rituálů Arnolda van Gennepa. To, co je pro Eliada v rámci rituálního chování *chaos*, Turner popisuje jako *communitas*.

Arnold van Gennep ve své knize „Přechodové rituály“ popisuje rituál skrze tři fáze: fázi *preliminární*, *liminární* a *postliminární*.⁶⁷ S touto definicí pracuje i Victor Turner, který ji rozvíjí a upřesňuje a *liminární* fázi nazývá jako *communitas*. V „Průběhu rituálu“ je přechod z *preliminární fáze* do *fáze liminární* popsán následujícími slovy, přičemž je zde charakterizovaná i *liminarita* samotná:

⁶⁷ Gennep, Arnold van: *Přechodové rituály*. Lidové noviny, Praha 1997, str. 19.

První fáze (odloučení) sestává ze symbolického chování, které představuje vytržení jedince nebo skupiny z dřívějšího pevného místa ve společenské struktuře nebo ze souboru kulturních postavení („stavu“) anebo z obou. Během přechodného „liminárního“ období jsou vlastnosti subjektu rituálu („předcházejícího“) nejasné. Prochází kulturní oblastí, která nemá žádné atributy minulého ani nadcházejícího stavu.⁶⁸

Liminární bytosti charakterizuje Turner jako „ osoby vymykající se nebo vypadávající ze sítě klasifikací, které za normálních okolností stavy a postavení umisťují v kulturním prostoru.“⁶⁹ Tato charakteristika silně připomíná i postavení cizince, který se jaksí vymyká kulturním a sociálním normám prostor, ve kterém se nachází. Člověk se statutem cizince je tradičně spojován s dimenzí dříve *posvátného času* a dnes spíše k *času volna a zábavy*. Na paralely *posvátného času* a statutu cizince upozorňuje již Arnold van Gennep ve svých „Přechodových rituálech“. Van Gennep tvrdí, že cizinec je u mnoha tradičních společností vnímán jako posvátná bytost, tudíž potenciálně nebezpečná bytost, se kterou se musí i jinak zacházet, ať již jde o jeho ctění či uplatňování různých magicko-náboženských opatření.⁷⁰ Tento van Gennepův koncept by mohl vysvětlit postoj majority k sledované skupině transnacionálů, to ale nebylo předmětem výzkumu.

Naopak Turnerovy interpretace inspiraci přinášejí. Osoby z transnacionální skupiny cizinců překvapivě vykazují shodné znaky s Turnerovou charakteristikou liminárních bytostí. Nápadným prvkem jsou projevy vzájemné rovnosti, motiv rovnosti byl zmíněn v kontextu společné konzumace alkoholu. Dále sem patří vnímání sama sebe jako určitého celku, tedy skupiny, přátelství, nevyjasněný sociální status (ten se u skupiny transnacionálů vztahuje často i na oblast politicko-právní), absence postavení a absence vlastnictví.⁷¹

Podstatné je, že Turner nevidí *communitas* pouze v rámci tradiční společnosti, ale považuje ji naopak za univerzální. Rovněž zmiňuje nápadné prvky *communitas* v souvislosti s hnutím „hippie“ a „generací beatníků“. Od těchto hnutí je pouze krůček k transnacionální skupině cizinců v Českém Krumlově.⁷²

⁶⁸ Turner, Victor : *Průběh rituálu*. Computer Press, Brno 2000, str. 95, 96.

⁶⁹ Turner, Victor: *Průběh rituálu*. Computer Press, Brno 2000, str. 96.

⁷⁰ Gennep, Arnold van: *Přechodové rituály*. Lidové noviny, Praha 1997, str. 32, 33.

⁷¹ Turner, Victor: *Průběh rituálu*. Computer Press, Brno 2000, str. 105, 106.

⁷² Turner, Victor: *Průběh rituálu*. Computer Press, Brno 2000, str. 111.

5.11. Ztraceni v postmoderně

Život transnacionální skupiny cizinců v Českém Krumlově lze označit za postmoderní. Až postmoderna plně umožnila vznik podobných skupin, tím že na jednu stranu došlo k usnadnění cestování a na druhou ke vzniku nových druhů způsobu komunikace. „*Novější, levnější a výkonnější způsoby komunikace a přepravy v rámci transnacionality umožnily migrantům zachovat si přátelství a vztahy ve svých domovských zemích.*“⁷³

S postmodernou se pojí i samotný koncept *transnacionality*. Postmoderní je již koncept multikulturalismu, který *transnacionalismu* přímo předchází.⁷⁴ *Transnacionalita* je rovněž spojována s globalizací, která s postmodernou také souvisí. Alejandro Portes vzestup *transnacionality* vysvětluje jako reakci na globalizaci světa.⁷⁵

V životě skupiny transnacionálů v Českém Krumlově se vyskytují nápadné paralely s postmoderními vzorci chování, tak je zmiňuje Zygmunt Bauman¹. Chování osob ze skupiny cizinců v době aktivního života v *hostelové subkultuře* je blízké Baumanovu prototypu *tuláka*.

Tulák „žije na zastávce“, protože každou situaci, v níž se nachází, chápe jako útulek, v němž se dlouho nezdrží, který brzy opustí, aby přešel na jiné místo, jež nebude zase ničím více než dočasným útlukem. Pro tuláka i poutníka je život změnou a pohybem... ..Tulák neví, kam jej neustálé putování dovede, ale toto nevědění ho příliš netrápí. Pohyb je pro něj důležitější než cíl: nikoliv z cíle, ale ze sebe samé čerpá potulka svůj smysl. Starost o dlouhodobý cíl by byla ztrátou času, protože je přece známo, že mapy svět jímž se putuje, se mění ze dne na den a změny se ještě mnohokrát, než bude dosaženo „konce“ cesty... ..Jak dlouho se zdrží, to sám neví. Nezáleží to přece na něj, ale na tom, zda na zastávce najde ochranu před deštěm a základní živobytí, vlídného a laskavého hospodáře, ale také na tom, nedozví-li se náhodou o sousední obci zvěst, že je v ní prý život bohatší a veselejší a hospodáři pohostinnější... ..Co udržuje tuláka v pohybu? Vábí ho nenaplněná touha. Monotónnost potulky je neplánovaným efektem vášnivě, nepřetržitě honby za změnou... ..Pro někoho je tento svět možná zahradou, pro tuláka je pastvinou. Spásá trávu, dokud je, a nestará se o to, zda znovu naroste.⁷⁶

Text Zygmunta Baumana v mnohém odráží mnohé momenty života skupiny cizinců v Českém Krumlově. Všichni respondenti koneckonců přišli do Českého Krumlova jako

⁷³ Vertovec, Steven: „Transnational Challenges of the „New“ Multiculturalism“, článek byl prezentován na konferenci ASA, která se konala na University of Sussex, 30. března – 2. dubna 2001, str. 11.

⁷⁴ Vertovec, Steven: „Transnational Challenges of the „New“ Multiculturalism“, článek byl prezentován na konferenci ASA, která se konala na University of Sussex, 30. března – 2. dubna 2001, str. 3.

⁷⁵ Portes, Alejandro: „Globalization from Below: The Rise of Transnational Communities“. Princeton University, září 1997

⁷⁶ Bauman, Zygmunt: *Úvahy o postmoderní době*. Sociologické nakladatelství, Praha 1995, svazek první.

bat'ůžkáři, Baumanovým jazykem jako tuláci. Stejně jako pro tuláka byl kdysi i pro členy skupiny transnacionálů život pohybem z místa na místo. Lidé ze skupiny transnacionálů se však od tohoto způsobu života po příchodu do Českého Krumlova oddálili. Pohyb získal charakter cestování za prací (výjimečně i z jiných důvodů) a opětovných návratů do Českého Krumlova. Motivy života ze dne na den a odporu k zodpovědnosti však zůstávají. Cílem tuláka či bat'ůžkáře je cesta. Cesta ve formě poutě je odedávna posvátná. Tulák je osoba, která se vydává za *zábavou*, ale stejně jako nelze věčně zůstat v *čase posvátném*, nelze ani věčně setrvávat v *čase zábavy*. Řešení je prosté – nekonečný pohyb z místa na místo. Ten nemusí být vždy tak doslovný, jak by se na první pohled mohlo zdát, ale občas stačí pouze na nějakou dobu odjet a trávit čas jinak než zábavou (a to většinou starostí o materiální zajištění sama sebe). To je strategie skupiny cizinců v Českém Krumlově. Přesto zde zůstává jakési nevyplněné místo, absence normativního, profánního stylu života, který jako jediný může být dovršením přijetí jedince na novém území. To ale nutně znamená zřeknutí se *hostelové subkultury* a života zábavy a bezstarostnosti, který ji provází. Setrvávání v módu zábavy nabízí doslova vytržení (z každodenního běhu života), ale přináší hluboké pocity vykořeněnosti – pocit, že nikam nepatřím (ten se, jak již bylo výše, zmíněno s časem posvátna a časem volna a zábavy bytostně pojí). Respondent O. Z. tento pocit popisuje ve filmu „Lost in Bohemia“ následujícími slovy: „*Myslím, že lidi jako my se doma stávají cizinci. Ne, domů už nepatřím, nikdo z nás tam nepatří. A zároveň nikdo nepatří do Krumlova. Nikdo se tu nemůže poflakovat věčně. Není to jako „země – nezemě“. Jednoho dne musíme odejít...odejít a pak se zase vrátit zpátky.*“⁷⁷

Osoby ze skupiny transnacionálů si velmi dobře uvědomují, stejně jako Baumanův tulák, že na „ostrůvcích zábavy“ nelze setrvávat věčně, ve větě „*odejít a pak se zase vrátit zpátky*“ se ozývá touha po usazení se. Ačkoli cesta je lákavá, lidé ze skupiny cizinců pociťují nutkání usadit se a začít žít v „běžném rytmu“ života. Někteří tomu již tak učinili a ti ostatní možná zůstanou po celý svůj život na cestě, ale za nějaký čas se opět vrátí zpět...

⁷⁷ Výrok 28: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, zdělaní otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, Film „Lost in Bohemia“, film si natočili cizinci sami a tématem snímku je jejich život v Českém Krumlově, na realizaci se nejvíce podíleli A.S., L.P.I, L.P.U., 2004 (originální přepis výroky v angličtině viz kapitola Přílohy oddíl Výroky)

6. ZÁVĚR: Život jako nekonečné prázdniny? – Český Krumlov jako bludný kruh

Sledovanou skupinu cizinců žijících v Českém Krumlově lze jak z hlediska strategie adaptace na českou společnost, tak z hlediska vědomí trvání výchozích vazeb označit za *transnacionální*. Styl jakým tito lidé v České republice pobývají a rovněž míra a způsob jejich vztahování se k výchozí společnosti a kultuře vede k závěru, že tito cizinci v Českém Krumlově vytvářejí velmi specifickou formu *transnationality*.

Transnacionální skupina cizinců se na území Českého Krumlova začala formovat po roce 2000. Skupina se skládá z pevného jádra, které čítá přibližně pět osob, a podskupiny kolem hostelu A a dvou podskupin kolem hostelu B. Pevné jádro obsahuje jedny z prvních cizinců, kteří do Českého Krumlova přicestovali. Tyto osoby zůstávají v průběhu roku nejdéle a jejich realizace specifické životní strategie jsou jedny z nejtypičtějších a nejortodoxnějších ve skupině. Zároveň rytmus jejich života nejvíce určuje *hostelová subkultura*. Podskupiny kolem hostelu A a B mají podobu příslušenství k užším přátelským skupinám a do jisté míry jsou náhodné, jelikož se vytvářejí na základě toho, kde se dotyčná osoba ubytuje. Roli zde hraje i čas. Podskupina B2 se sice utvořila kolem hostelu B, ale až o čtyři roky později než původní skupina B, proto tito lidé vytvořili podskupinu samostatnou.

Složení skupiny cizinců je z národnostního hlediska velice heterogenní, lidé v ní pocházejí z rozdílného sociokulturního prostředí. Značně různorodá je rovněž věková struktura. Paradoxně velká rozmanitost osob ve skupině je podle některých respondentů důvodem, proč jsou si blízcí. Společenství cizinců je skupinou veskrze mužskou, což je z velké míry ovlivněno aktivitami, které provozují; ty by se daly označit typicky mužské, jelikož pro ženské pohlaví nejsou v takové míře přitažlivé.

Skupina funguje především na silných přátelských vazbách, které souvisí s podobným pohledem na život, jenž ovlivňuje rytmus *hostelové subkultury* a osoby ze skupiny cizinců dále izoluje od zbytku společnosti. Životní postoje skupiny cizinců v Českém Krumlově se odráží ve specifické strategii materiálního zabezpečení sebe sama. Tato životní strategie spočívá v žití s minimálními požadavky na materiálno, což dále umožňuje pracovat pouze po jistou dobu roku a po zbytek roku žít v *čase zábavy*. Většina členů skupiny, kteří se tak žijí, tvoří jádro skupiny a žijí aktivním životem *hostelové subkultury*. Cizinci, kteří potřebují finance, na určitou dobu opustí Českou republiku a odcestují za prací do bohatších zemí

s vyšší životní úrovní. V těchto zemích se materiálně zajistí a poté se vrací do Českého Krumlova, kde žijí v jakémisi stavu *zábavy a vytržení z každodenní reality*.

Pro vznik takových transnacionálních skupin hraje klíčový význam instituce *hostelu* jakožto *ostrova zábavy*, kde lze zapomenout na strasti každodenního „normativního“ života. *Hostel* je institucí existující v *čase volna a zábavy*, který je paralelní k *času posvátna*. Pouze dimenze *času volna a zábavy* smysluplně vysvětluje funkci hostelu v kontextu majoritní společnosti. Rovněž vysvětluje kouzlo i odvrácené stránky *hostelové subkultury* jako takové. Pobyt v *čase zábavy* však nemůže trvat věčně a je možný pouze s občasnými přestávkami, které většinou znamenají opuštění země. Skupina cizinců tedy funguje jako neustálý *koloběh osob* – jistá osoba odjede, jiná přijede a po nějaké době se ti, kteří odjeli, opět vrací. V některých obdobích jsou příjezdy a odjezdy častější, na jaře se cizinci vracejí a na podzim odjíždějí (což odpovídá i turistickému ruchu v Českém Krumlově).

Pobyt v Českém Krumlově je bytostně spjatý s *konzumací alkoholu*. Ta se už odedávna pojila s *časem posvátna* a dnes je spojena s *časem volného času* a *časem zábavy*. Alkohol mimo jiné upevňuje pospolitost skupiny, podobně jako rituály společného jídla a pití u Arnolda van Gennepa. Zároveň se podílí na konstruování sociální reality *hostelové subkultury*.

Život osob ve skupině označit za *postmoderní*. Životní strategie, která je charakteristická orientovaností na přítomnost a zábavu, odporem k zodpovědnosti, nekontrolovaným pohybem z místa na místo a neochotou se usídlit, je typicky postmoderní a zároveň popisuje orientace členů skupiny cizinců v Českém Krumlově. Až v postmoderně rovněž došlo k usnadnění komunikace a přepravy, která vznik takových vysoce mobilních skupin umožňuje.

V poslední době se u skupiny transnacionálů objevují tendence usadit se nebo se naučit lépe česky, což ukazuje na existenci touhy po určité jistotě, vážnější přístup ke svému bytí. Tyto hodnotové orientace se nutně pojí s opuštěním života *hostelové subkultury*. Nejčastějším impulsem pro takovou radikální životní změnu je nalezení partnerky Češky nebo pracovní příležitosti. Spolu s aktivnější snahou o naučení českého jazyka se otevírají pracovní nabídky. V podstatě se jedná o jakousi řetězovou reakci, kdy vlivem práce a učení se jazyka se jedinec začne vymaňovat z *hostelové subkultury*. Často dojde i ke změnám v okruhu přátel, kde se začnou objevovat ve větší míře Češi, kteří nesouvisí blíže s *hostelem*. Se začleněním se do každodenního pracovního procesu klesá míra konzumace alkoholu a mění se časová struktura dne. Čas práce a čas volna a zábavy začne být určován prací namísto dotyčnou osobou. V tomto momentu dojde k opuštění *hostelové subkultury*, do které se jedinec může

příležitostně vracet (např. o víkendových návštěvách Českého Krumlova) a život jedince nabývá podobu „normativního“ životního stylu české majority. V tomto momentu život v „chaosu“ končí a je vystřídán motivací integrovat se do české majority. Tím také končí tato specifická forma jejich transnacionální migrace/imigrace.

7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Baršová, Andrea; Barša Pavel: *Přistěhovalectví a liberální stát – Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno, Masarykova univerzita v Brně 2005

Bauman, Zygmunt: *Úvahy o postmoderní době*, Sociologické nakladatelství, Praha 1995, svazek 1.

Berger Peter L.; Luckmann Thomas: *Sociální konstrukce reality*. CDK, Brno 1999.

Bitušíková, Alexandra: „Transnárodní migrácia z pohľadu sociálnej antropologie“. *E/Migrácie a Slovensko – Diverzita jako faktor transformací identit* (Luther Daniel ed.), Ústav etnológie SAV, Ústav vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici, Bratislava 2006.

Douglas, Mary: *Constructive Drinking. Perspectives on Drink from Anthropology*. Cambridge University Press, Cambridge 1987.

Eliade, Mircea: *Mýtus o věčném návratu*, Oikoymenh, Praha 1993.

Geertz, Clifford: *The Interpretation of Cultures*. Basic Books, USA 2000.

Gennep, Arnold van: *Přechodové rituály*. Lidové noviny, Praha 1997.

Goodman, Jordan; Lovejoy, Paul E.; Sherratt, Andrew eds.: *Consuming Habits. Drugs in History and Anthropology*, Routledge, Londýn 1995.

Hendl, Jan: *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Portál, Praha 2005.

Mauss, Marcel: *Esej o daru, podobě a důvodech směny v archaických společnostech*, Sociologické nakladatelství Praha 1999, vydání první.

Nešpor, Zdeněk R.: „Sociální, pracovní a habitační aspekty reintegrace západních emigrantů do české společnosti“, *Lidé města*, 1/2005 – 15.

Portes, Alejandro: „Globalization from Below: The Rise of Transnational Communities“. Princeton University, září 1997

Sarantakos, Sotirios: *Social Research*, MacMillan Education Press, poprvé publikováno v Austrálii v roce 1993.

Turner, Victor: *Průběh rituálu*. Computer Press, Brno 2000.

Vertovec, Steven: „Transnational Challenges of the „New“ Multiculturalism“, článek byl prezentován na konferenci ASA, která se konala na University of Sussex, 30. března – 2. dubna 2001.

8. PŘÍLOHY

8. 1. Fotografie

Obr. 1 „Kouzlo“ Českého Krumlova
(autorka fotografie M. S.)

Obr. 2 Kresba zachycující aktéra E. L. člena podskupiny B2. (soukromý deník respondenta K. D. z léta 2005, autorem pravděpodobně K. D.)

Obr. 3 Jeden z chodů večere v japonském stylu, kterou pořádali aktéři A. A. a O. L. (autorka fotografie M. S.)

Obr. 4 Bouřlivé oslavy Nového Roku 2004. Respondentka A. A. tančí ve svém silvestrovském převleku. (autor fotografie neznámý)

Obr. 5 Bouřlivé oslavy Nového Roku 2005. Respondent N. S. v kostýmu zločince. (autor fotografie neznámý)

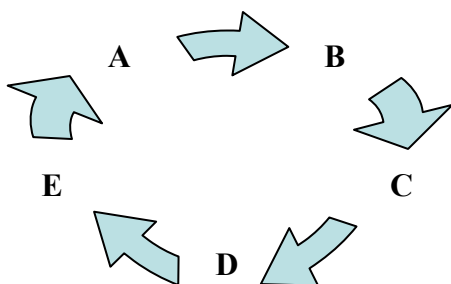

Obr. 6 Destruktivní chování pod vlivem konzumace alkoholu. Respondent K. D. s nápisem „Just add beer“ vyškrabaným sirkou na břiše. (autor fotografie neznámý)

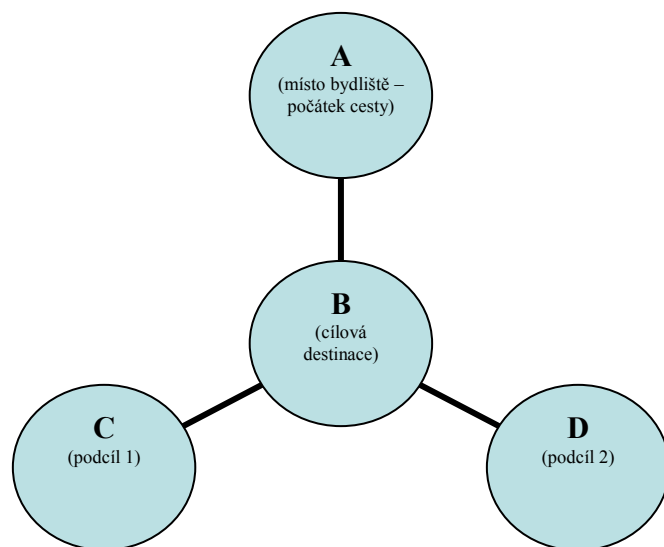

8. 2. Grafy a tabulky

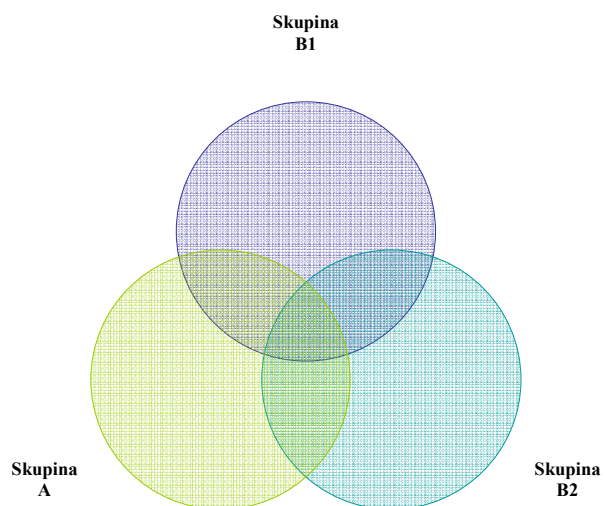
Graf 1: Schéma pohybu cestovatel v prostoru.

Graf 2: Schéma pohybu turisty v prostoru.

Graf 3: Rozmístění cizinců v rámci podskupin A, B1, B2 (Kruhy představují jednotlivé skupiny, přičemž překrývající se části představují jádro skupiny transnacionálů.)

8.3. Vzor interview – seznam kladených otázek

Na začátku interview byli respondenti nejprve seznámeni s charakterem interview, tedy že otázky se týkají jejich původu a života v Českém Krumlově. Pokud rozhovor odbočil nebo se kontextem nevztahoval k žádné z navazujících otázek, daného respondenta jsem jemně přerušila se slovy: „*ted' se musím podívat, jakou otázku tu máme dál*“ nebo „*ještě se podívám, jestli jsem se na něco nezapomněla zeptat*“. Při interview jsem používala poznámkový blok se seznamem otázek. Poznámky ohledně ostatního děje či nápadů jsem nezapisovala, jelikož to by mohlo nastolit formalizující atmosféru. Při interview jsem většinou nerespektovala sled tematických okruhů na seznamu, ale otázky jsem formulovala tak, aby se zachovala kontinuita rozhovoru.

Po tématické stránce jsem se snažila otázky vybírat tak, aby co nejlépe charakterizovali životní styl v Českém Krumlově jako celek, přičemž jsem se zaměřila na několik hlavních motivů tohoto života (finanční zabezpečení, život v hostelu, konzumace alkoholu atd.).

1. Otázky ohledně příchodu do Českého Krumlova

- první cesta do Českého Krumlova, kdy a jak (př.: „Jak jsi se sem vlastně dostal?“)
- jak se dozvěděl/a o České republice a o Českém Krumlově
- proč se rozhodl/a zůstat, jak se to stalo a dá se to nazvat „rozhodnutím“
- kolikrát odjel/a a vrátil/a se, popis fáze návratů a odjezdů
- proč se vrátil/a zpět

2. Otázky ohledně minulosti a života před příchodem do České republiky a Českého Krumlova

- co dělal/a před příjezdem (škola, cestování, zaměstnání)
- popis života v domovské zemi
- osobní srovnání dvou způsobů života, kde vidí rozdíly

3. Interpersonální vztahy v ČK, jejich navazování a jazyk

- přátelé v Českém Krumlově
- partner/ka
- komunikační jazyk s okolím a mezi sebou
- je lehké/ těžké navazovat v Českém Krumlově přátelské vztahy
- jak důležití jsou přátelé v Českém Krumlově, kdo je nejlepší kamarád/ka, je tady někdo, koho nemá rád/a – přátelské vazby mezi sebou
- setkáváš se s někým i mimo Český Krumlov, nebo vztahy o ostatními lidmi ze skupiny transnacionálů existují pouze v Českém Krumlově
- mluvíš česky, chtěl/a by jsi mluvit česky, proč ano, proč ne
- koho považuješ za jádro skupiny

4. Trávení času a bydlení

- jak vypadá tvůj typický den
- jaký den se vymyká
- jak se liší roční období, především kontrast životního stylu v zimě a v létě
- s kým provozuješ denní činnosti
- kolik máš soukromí a času pro sebe o samotě
- co sis představoval/a, že budeš v ČK dělat
- kde se scházíš s ostatními
- jaké činnosti tě baví
- kde bydlíš v ČK
- jak vypadá místo, kde bydlíš
- co je domov, je ČK domov

5. Zaměstnání a způsob obživy

- jak se živiš, pracuješ – kdy a kde
- jak vypadá pracovní den, jsi spokojený/á
- pokud nepracuješ – jak získáváš peníze
- jak vypadá období práce
- pracoval/a jsi společně někdy s jinými osobami z skupiny na jiném místě než v ČK

6. Pobyt v ČK a konzumace alkoholu

- pije se v ČR alkohol ve velké míře
- piješ alkohol a v jakém množství
- piješ více než někde jinde a nebo v dřívějším životě
- proč piješ
- jak se to stane, že začneš pít a chceš

7. Představy a sny o budoucnosti

- představa ideálního života
- kde chceš žít, co bys chtěl/a dělat

Je třeba zdůraznit, že seznam otázek je pouze pracovní a otázky nikdy nebyly tímto způsobem formulovány samotným respondentům. Otázky jsem formulovala v nespisovné angličtina a snažila jsem se, aby byly respondentům srozumitelné. Rovněž jsem usilovala o to, aby se v konkrétních otázkách neobjevovali mé předběžné interpretace získané s předešlých interview, či zúčastněného pozorování. Seznam otázek je spíše provizorním okruhem témat, která byla v interview důležitá. U volnějších interview některé otázky chyběly a naopak jiné jsem přidala, ale pouze v minimální míře, a proto se lze domnívat, že malé odchylky výzkum přímo neovlivňují. Data k pasportizaci jsem zjišťovala nakonec, konkrétně se jednalo o *jméno* (nebude uveřejněno ve výzkumu), *věk*, *národnost*, *rodný jazyk*, *pohlaví*, *dosažené vzdělání*, *profesi*, *stav (ženatý/vdaná nebo svobodný/á)*, *vyznání*, a *vzdělání rodičů*.

8.4. Výroky

Výrok 1: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007

But whatever, then the floods started and I start, I met this Brazilian guy in the place where he used to work, O. Z. you know him. Used to work in the hostel where I was first evacuated. After three days I was allowed to go back and the I was at the bar at the hostel and as it showed up there was a TV there and Krumlov was on TV. Actually Krumlov was under water on the TV and first thing he says was: Oh my got man you're gonna miss the most! One of the most beautiful town in Czech republic is destroyed and you're

not gonna see it...just see it...there was like what, what are you talking about? Well, Český Krumlov this beautiful little town it's amazing and now it's destroyed. But he was almost crying when I saw the footage. The town was completely underwater. Then after a week and half or two weeks when the water came down and everything outside started looking little bit better. Krumlov was not completely destroyed...a lot of people were going there and helping to rebuild the city. Rebuild the city, well you know, get city back in an order. And he was like: This is the time we have to go! Speaking to me, oh this was two weeks or three weeks I was in Prague...ehm or maybe a month actually and then he comes and tells and starts telling me to go to Český Krumlov... and I like nah I don't wanna go to Krumlov I love Prague. Prague is nice. He was like: No, man you gotta come for one day, just come to check it out. I was like alright I'll go to check it out I'm going for two days. Then I came finally for weekend, fell in love with the place, it was absolutely unbelievable I mean we don't have that kind of thing in Brazil. I came back to Prague after two days. Grabbed half of my stuff and went for a month to stay for month in Český Krumlov and that's how I came to Český Krumlov. I got to know Krumlov.

Výrok 2: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, bez vyznání (datum konání interview 21.4. 2005)

This American guy rent house for a year but he left and everybody stayed for free in the house. So I stayed for three months in his house and then I started working in hostel A... We just paid electricity, water and things like that... It was quite funny because we were like six people living in the house, everyone from different country, not even one Czech in the place. We have like, six people two beds and two couches. It was very funny, nobody has a job, everybody was broke, the only people who was working was only me and E. S. earning 3000 crowns a month. It was really funny because we were big family starving to death, freezing because we didn't have the money for the coal so we couldn't get the heating on. But was kind of everybody we like to come anytime, we couldn't lock the door because the door was always open and when you see its' like a for...four o'clock in the morning we'd have like 20 people in the house. We have no fucking clue who they are so it was kind of funny that life, we don't have any serious life, it was like a living everyday.

Výrok 3: Respondent K. D., muž, 27 let, národnost irská, rodný jazyk angličtina, vzdělání středoškolské (v současnosti student VŠ), nepraktikující katolík, soukromý deník z léta 2005

Been here 3 week living in the hostel B... Me and E. L. have joined forces with a Canadian called Nicky louse and an Australian called Crocodile Donedit... we call ourselves the Loose Crew... Here's some of the shit that's happened in our attempt to turn this charming little town into rubble...

Výrok 4: Respondent T. S., muž, 36 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (Ph.D.), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, dotazník s otevřenými otázkami 24. 5. 2005

We often plan to do things but the plans often fail, most of the things we do are fairly spontaneous.

Výrok 5: Respondent N. S., muž, 40 let, národnost britská, rodný jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (magisterské), současné povolání úředník, nepraktikující katolík, dotazník s otevřenými otázkami 24. 5. 2005

I didn't go up to hostel A much, so I don't really know... ...The bar of hostel A seemed a difficult place to meet people just because of the way it is set out, so I prefer hostel B.

Výrok 6: Respondent O.Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005

My family is really normal family – lawyers. They have really normal life and for me was so boring that when I was small I always look at vagabonds and I was like man that's fucking cool... I really wanna be like that.

Výrok 6: Respondent O.Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005

I think any type of friendship, people that like you get close. Punk people wanna be with punk, it's like you don't choose. It's like that the same conversation we have, the same stuff and we really different with each other. A lot of my friends are different, really different and that's what makes us close. We are not like one kind of people everybody is so... G. G. he's the honest type... G. G. is G. G. a A. S. is A. S. and you have like everyone that was the thing I think brings us close.

Výrok 8: Respondentka D. S., žena, 27 let, národnost irská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce středoškolské, matky vyšší odborná škola, bez vyznání, datum konání interview 11. 6. 2007

No, I couldn't do with long term cause, it's nice to wake up in morning and sometimes maybe even before you take a coffee you might meet five people, complete strangers and that can be hard...

Výrok 9: Respondent M. S., muž, 32 let, národnost australská, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, datum konání interview duben 2005

I, though it's hard yeah, it limits you, even not having your own bathroom for example, you have to share everything and insist, you know when you wanna go and, it's hard to like close, close yourself in, you know, like sometimes, I feel like I get really happy when I go to toilet and lock the door, I lock the door (laughter) really, yeah that's great, no one can come in here the next however long I want and that's privacy...and you need that little amount of privacy.

Výrok 10: Respondent M. S., muž, 32 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, film Lenky Hojkové „Baťůžkáři“, Famu 2005

Reebok, does anyone still wear Reebok? They leak. This is what I had to wear all winter. I had no boots, nothing. But who cares, it's just shoes. That's what I like about this place, no one gives a fuck about what you wear, really. What you look like. Some people buy CD's, some people buy clothes. I haven't bought a single piece of clothing in at least six months. But I guess I don't need to, you know. I'll have to be honest and say that my biggest expense here is alcohol, no doubt. But I think I'm not unique to that in this town. You know, I get paid every Sunday and half of my wage goes straight to the bar.

Výrok 11: Respondent M. S., muž, 32 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, film Lenky Hojkové „Baťůžkáři“, Famu 2005

I've met few interesting people but I've never met any locals in any of the places I've been. And my first night here I met some of the local people and they were just so different to anyone I've ever met before. A lot of attitude. They were giving me a lot of shit, telling me that I'm just some stupid backpacker that's gonna leave in three days. So why should they bother talking to me and that I don't know anything. And I loved it, I thought it was great. Giving me whole lot of shit.

Výrok 12: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007

In the beginning it was a lot of foreigners and after, you know, I started dating A. L. and started learning Czech, my Czech got better. I'd say now in Krumlov, about the same, maybe more Czech friends. Yeah for sure if I think about it

Výrok 13: Respondentka A. A., žena, 34 let, národnost švédská, mateřský jazyk - švédština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání rodičů vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 7. 6. 2007

Not good at all, I have a bucket full of excuses and I'd blame O. L. for most of it, it's a because I started out being really learning Czech and really for three months I was walking around and writing down sentences in a notebook and asking people how do I say that and how do I say that and trying. And then I met O. L., who is Hungarian for the record, and I tried to... tried to learn Hungarian sort of and for the long time I didn't learn either of them and then I tried to learn Hungarian and it kind of confused everything. And we started saying also that we were not staying. So for long, long time we also said that: no we are not staying. And sometimes we say: no, no we are going to stay and we want to learn Czech and we don't.

Výrok 14: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007

Ehm for sure, I mean it's a lot more hectic and Krumlov is a lot more and everything is happening more in the summer, you don't have... You are more partying and in the partying mode, you work harder because there's a lot more to do, because basically, you have 90% of the town working in tourism business, in the summer that's when they make

their money. So everyone is focused on that but because it's more people because it's summer... Also there's more party and because of the summer and because they work more they have more money, so they are also partying a lot more and then winter comes and city's dead, the town is dead, so people start thinking: whoooo I have to stretch my money for next couple of months as well because I know I ain't getting a lot through this time. So they tend to stay more home, tend to at least do... smaller things, in smaller crowd of people. I suppose ... that crowd that I know. Of course there's the sports side as well, people do different sort of activities but I guess that doesn't really relate to Krumlov as a town, it relates more to individuals but Krumlov as a town there's obviously big difference. In the two because of these reasons, because it's a tourist town.

Výrok 15: Respondent D. F., muž, 37 let, národnost norská, vzdělání středoškolské, vzdělání rodičů matka základní, otec vyučený truhlář, bez vyznání, datum konání interview 23. 4. 2005

Like this summer I did 3 months in Norway, I could stay till the rest of the year.

Výrok 16: Respondent N. S., muž, 40 let, národnost britská, rodný jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (magisterské), současné povolání úředník, nepraktikující katolík, dotazník s otevřenými otázkami 24. 5. 2005

Here is the defining price for all trips: beer. In UK its cheap in a bar if its 2pounds, but most places are closer to 3, in hostel B I could buy 6 beers for that, so "yes" Czech Republic is "cheap" for people from UK. But to afford to go away I have to really save while I am in UK. So I live on 25 pounds per week in UK, and spend 25 pounds per day while I am on holiday. So if I have no life for 40 weeks in UK, I can afford to go to Europe for 12 weeks. (Money is a very dull subject. In UK terms I am "poor". My income is less than half the national average, a lot less than half. But I don't feel poor. People spend their money on rubbish, on things, on junk, ...)

Výrok 17: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007

Yes, I went with one thing in mind – to work and to come back as soon as I could. So I got there, saw my family and I wanted to start working the same day I got there pretty much. Obviously I did it because these things don't happen like that... I ended up working in a suit shop because my brother used to do summer jobs there apparently and then worked in a suit shop for whatever a month and a half, later on I discovered the guy went to jail for paedophilia by the way... But the owner of the suit shop and used to call me to see some thing some pictures... whatever he was funny but this is a completely different story. I'm not gonna go into that. So I press suits, mark the bottom, do the cuffs and that kind of thing that goes with the suit. It was more like a tailor, you know... Do to set the suit exactly for the person. So I was just there helping the guy vacuum cleaning, you know, and that kind of stuff. And trying to get some freelance work with my sister's husband because, you know, for the internet... That's where the money is.

Výrok 18: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007

Oh actually I lie, my first job was building a house. Doing the roof of the house for E. B., that I was actually working for food... Not even for money... We'd work all day and then he'd buy us food so at the end of the shift which I think the work was more for keeping us busy then for anything else. I mean that's why I did the work, not for money but...

Výrok 19: Respondent A. S., muž, 28 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), současné povolání IT project manager, bez vyznání, datum konání interview 20. 5. 2007

Obviously I had to get a stable job, think about actually living in a society where I more less have to live by the rules of the society, which pay taxes or whatever be... have health insurance... and you know take care of these... whatever social things that we political animals do ehm and also... Start learning the language to be part of the society, to try to enjoy things I'd normally enjoy home e.g. theatre or things that normally... Read the newspaper, ehm obviously I can read an English speaking newspaper but it would be... it wouldn't have so many news about the Czech Republic or things like that so... to really feel and to really live, I also think that learning the language was very big step to change and that changed because I started working in a company that was a Czech company and that also made me feel different. More like I was like living in this country. And not just like passing by. Now it's, I guess, the main difference from then and that here... Now I live and before I was passing by.

Výrok 20: Respondent D. F., muž, 37 let, národnost norská, mateřský jazyk, vzdělání středoškolské, vzdělání rodičů matka základní, otec vyučený truhlář, bez vyznání, datum konání interview 23. 4. 2005

For me is that, I get up, maybe around noon. I cook a coffee and then after the coffee I go to the restaurant and have a soup. And then I go back to the hostel, I listen to music, maybe I play ping pong. Or I go for a bike ride maybe for half an hour. Then I come back, after, have dinner... ..Then we go drinking... ..Late, late for me it's like three but I know people which party till like six or seven.

Výrok 21: Respondent M. S., muž, 32 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, datum konání interview 30. 4. 2005

Getting up at nine, maybe later. Then most of the day it's just hanging out in the hostel or doing a little bit of cleaning. Ehm, checking people in and talking to backpacker's, answering lots of questions but most days it would be, you know, you're not busy for more then. I mean really if you think about it, twelve-hour-shift. You're not really busy, busy for more then two or three hours. The rest of the time hanging out on the terrace playing ping pong... Ehm, just chatting to people and you know trying to get

couple of hours sleep in during the day. Closing up about nice o'clock at night and usually drinking, unfortunately. That's mainly because I don't have a place to go, you know what I mean, like place to just say: ok I'm going here away from the hostel... If you're here you might as well join, you know if it's a party, you might as well join in.

Výrok 22: Respondentka D. S., žena, 27 let, národnost irská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce, matky středoškolské, vyšší odborná škola, bez vyznání, datum konání interview 11. 6. 2007

It depends what happened the night before. So if it was big party I get up late. Try to do some yoga and then see if it's nice weather I will take some walk around town. Up to the castle gardens, to the forest, if the weather's not so good maybe I'll take a coffee somewhere. Read, do some painting, hmm it's very relaxed... (in the evening) ...maybe I would cook something nice, ehm, jo more often then not I probably end up in hostel B, "No Name" Café or hostel A.

Výrok 23: Respondent L. P., mu , 22 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání středoškolské, vzdělání otce, matky nevedl, bez vyznání, datum konání interview červenec 2005

We organized some party at the ruin... At the ruins you know the "Get ruined" party at Pta ak, that was some fun as well because we got to do a lot of exercise. The idea of the party, ehm, K. N. in a way... We woke up the first Sunday we had the party, we woke up really late and he said to me: you know I know this great location we can have a party there tonight. Fair enough, let's do it. So we drew fliers and out them up and handed them out and in about 3 hours we got about 50 people up there for really nice party. The second time was more organized K. N. and I went up and cut a tree dead tree of course... Cutting out dead trees is good for the forest but we had a big party but the rain sort of damn it down a bit because it was raining all day.

Výrok 23: Respondent O. Z., mu , 32 let, národnost brazilská, rodn jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, vzdělání otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005

It's like living on the road, you don't care so much about the future, it's more about meeting people. You always meet somebody new, new people coming everyday. It's really strange way of living because you... You own nothing, so the future means nothing.

Výrok 24: Respondent O. Z., mu , 32 let, národnost brazilská, rodn jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, vzdělání otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005

We don't have any serious life it was like a living everyday.

Výrok 25: Respondent O. Z., mu , 32 let, národnost brazilská, rodn jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, vzdělání otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005

I don't have a normal life last 5 years, that was like a real kind of life that I like, no kind of responsibility. I don't have like nothing to I have to go there right now, 8 o'clock I have to that, I was like a really free....do work any time I wanna.

Výrok 26: Respondent T.S., muž, 36 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (Ph.D.), vzdělání otce, matky středoškolské, bez vyznání, dotazník s otevřenými otázkami 24. 5. 2005

Drinking is an integral part of my life in CK. All of the people I know drink daily so it is very common there. I often wish I didn't drink so much there, especially in the morning.

Výrok 27: Respondent K. D., muž, 27 let, národnost irská, rodný jazyk angličtina, vzdělání středoškolské (v současnosti student VŠ), nepraktikující katolík, soukromý deník z léta 2005

Tried to go to the castle a couple of times and got stuck in the pub... ..Got the worst just add beer carved into my tummy with a matchstick.

Výrok 28: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, zdělání otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005

When I came here I was 2.5 years without drinking and then I, as everybody came to here, I begin to drink but not so much. I don't like so much drink. I drink two beers and I'm drunk.

Výrok 29: Respondentka D. S., žena, 27 let, národnost irská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání vysokoškolské (bakalářské), vzdělání otce středoškolské, matky vyšší odborná škola, bez vyznání, datum konání interview 11. 6. 2007

And it's just so much part of what all my friends do here and where we socialize and where we are, it's a big part... It's never planed I just know they will be there.

Výrok 30: Respondent L. P., muž, 22 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání středoškolské, vzdělání otce, matky neuvedl, bez vyznání, datum konání interview červenec 2005

You're never working while you're drinking, so drinking, having fun, that's why we are drinking so we can have fun...

Výrok 31: Respondent L. P., muž, 22 let, národnost australská, mateřský jazyk angličtina, vzdělání středoškolské, vzdělání otce, matky neuvedl, bez vyznání, datum konání interview červenec 2005

I could lie and say for flavor although I like the taste of alcohol but think the reason that I drink... Sometimes I drink to escape reality, honestly, sometimes to enhance reality cause it can do that...

Výrok 32: Respondent K. D., muž, 27 let, národnost irská, rodný jazyk angličtina, vzdělání středoškolské (v současnosti student VŠ), nepraktikující katolík, soukromý deník z léta 2005

To be honest with you now. We do a detox. Sometimes we actually have more fun, you know... ..Yeah I definitely need a detox... ..I don't wanna be just a zombie, you know what I mean? It's fun to drink but it's fun not to drink. You know, I drank way too much, you know, couple of years ago and I had a hang-over for eight months, that wasn't fun. I kind of went into very dark place then, you know. Even my hair turned black... So it's good to detox, it's good to take a break from it.

Výrok 33: Respondent O. Z., muž, 32 let, národnost brazilská, rodný jazyk portugalština, vzdělání vysokoškolské, zděláním otce a matky vysokoškolské, bez vyznání, datum konání interview 21.4. 2005

But I think people like us, now we are foreigners back home. You don't, I don't belong anymore home, nobody does and nobody belong to Krumlov as well. Nobody can hang in here forever. It's not like land – Neverland, one day you, you have to go. One day you're gonna come back.